MALI PREDZNACI SUDNJEG DANA

Mr Fuad Sedić

BIBLIOTEKA - ET-"TAKWA"

أشراط الساعة الصغرى

MALI PREDZNACI SUDNJEG DANA

Priredio:
mr Fuad Sedić

Recenzija:
mr Ibrahim Huskić

Lektor:
Hanka Kadribegović

Obrada:
Senaid Zajimović

Koordinacija izdavača:
BIHAĆKO MUFTIJSTVO I ET-TAKWA-INTERNATIONAL

Za izdavača:
Muftija Hasan ef. Makić i Mirsad ef. Sedić

1416 h. - 1995 g.

بسم الله الرحمن الرحيم

Uz sjećanje na svog sestrića rahmetli KENANA DURAKOVIĆ i molbu Allahu, dželle šanuhu, da ga primi kao šehida, a njegovoj bližoj i daljnjoj rodbini uveća nagradu, te da ga učini na Sudnjem danu šefa'atdžijom (zauzimačem) za nas. (amin).

J. Sedić

Bismillahirrahmanirrahim

UVOD

Hvala Allahu, dželle šanuhu, koji je poslao Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, sa Istinom, kao donosioca radosne vijesti i opominjača prije Sudnjeg dana, i neka je slavat na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji nije ostavio nikakvo dobro a da ga nije svom ummetu preporučio, niti je ostavio ikakvo zlo a da na njega nije upozorio. Allah, dželle šanuhu, kaže:

"O ljudi, bojte se vašeg Gospodara! Zaista je potres Sudnjeg dana velika stvar. Onog dana kada ga (potres) vidite, zanemarit će (bacit će) svaka dojilja svoje dojenče i pobacit će svaka trudnica svoje dijete, i vidjet ćeš ljude (kao) pijane, a oni nisu pijani, nego je Allahova kazna žestoka.[1]

"Da li oni očekuju(osim) da im iznenada dođe Sudnji dan, a već su došli(primakli se) njegovi predznaci? A kako (odakle će im koristiti) kada im dođe njihova pouka (opominjanje).[2]

---

[1]El-Hadždž: 1.

[2]Muhammed: 18.

Obzirom da je ovaj ummet (narod) poslednji ummet i da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, posljednji Allahov Poslanik, Allah, dželle šanuhu, je odredio da se baš u Muhammedovom, sallallahu alejhi ve sellem, ummetu pojave predznaci Sudnjeg dana, koje je Allah, dželle šanuhu, preko svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, detaljno razjasnio ljudima te najavio njihov dolazak u koji nema nikakve sumnje.

Vjerovanje u Sudnji dan, njegove predznake i polaganje računa na Sudnjem danu, je sastavni dio vjerovanja u gajb-neviđeno, bez kojeg nema ispravnog vjerovanja. Međutim, čovjek, svojom zauzetošću ovosvjetskim užicima, često zaboravi na Sudnji dan, pa je Allah, dželle šanuhu, odredio da se pojave predznaci Sudnjeg dana koji ukazuju na njegovu istinitost i sigurni dolazak, pa da kod čovjeka ne ostane ni tračak sumnje u taj dan i da ga u tome ništa ne zavara.

Također je poznato da, kada Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za nešto kaže da je od predznaka Sudnjeg dana, pa ljudi, uistinu, vide da se to ostvarilo, onda im to pojača vjerovanje da će Sudnji dan, bez sumnje, nastupiti, i to ih podstiče da se za taj dan što bolje pripreme radeći dobra djela.

Kurtubi kaže: "Od Allahove mudrosti je slanje predznaka Sudnjeg dana prije njegovog nastupanja da se ljudi pripreme sa pokajanjem i dobrim djelima..."[3]

Allah, dželle šanuhu, u Kur'anu na mnogo mjesta spominje Sudnji dan, kao i njegove predznake, nazivajući ga raznim imenima, što ukazuje na važnost ovog događaja. Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi spomenuo Sudnji dan; zacrvenilo bi mu se lice, podigao bi mu se glas, povećala bi se njegova srdžba, kao da najavljuje neprijateljsku vojsku koja će ih ujutro ili naveče iznenaditi.

---

[3]-Et-Tezkire fi umuril-mevta ve umuril-ahire" str. 709. od Kurtubija i Ešratus-sa'a" od Jusufa Vabila str. 9.

Mnogi od malih predznaka Sudnjeg dana su se već pojavili i ostvarilo se ono što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio, što ujedno potvrđuje istinitost njegovog poslanstva, jer se ostvarenje, svakog od najavljenih predznaka, smatra jednom od Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, mu'džiza-nadnaravnih djela.

Nažalost, ima veliki broj onih koji ne vjeruju u istinitost onoga što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao i sumnjaju u ostvarenje onoga što je on najavio od skrivenih-gajb stvari, u što ulaze i neki predznaci Sudnjeg dana. Već sam rekao da je vjerovanje u Sudnji dan i njegove predznake od vjerovanja u neviđeno (gajb) koje se ne dostiže putem razuma, niti ima načina da se spozna osim putem vahja (Kur'ana i Sunneta). Zbog toga se nadam da će pisanje o ovoj temi biti ujedno, jedan vid poziva u vjerovanje u Allaha, dželle šanuhu, i u Sudnji dan, kao i vjerovanje u istinitost onoga što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio, a on ne govori prema svom nahođenju, nego je to objava koja mu se dostavlja.

Kao što će biti apel za pripremu za onaj svijet, jer je Sudnji dan blizu, i mnogi njegovi mali predznaci su se već pojavili, a kada se pojave njegovi veliki predznaci, oni će se tako brzo jedan za drugim, pojavljivati, kao što zrna ogrlice padaju kada se čvor razveže. Pa kada Sunce izađe sa zapada, tada se vrata tevbe (pokajanja) zatvaraju, djela se više ne primaju, niti poslije toga koristi iman (vjerovanje), niti tevba, kao što se to u Kur'anu kaže:

"Kada dođu neki znakovi tvoga Gospodara, tada neće koristiti ni jednom čovjeku njegovo vjerovanje, ako nije vjerovao prije, ili (ako nije) stekao u svome vjerovanju kakvo dobro (učinio pokajanje)."[4]

Islamski učenjaci - rahimehumullah - su o ovoj temi pisali u komentarima Kur'ana i raznih hadiskih zbirki, a ima ih koji su ovoj temi posvetili posebne knjige, od kojih su najvažnije:

- "El-fiten" od Nuajma El-Huzaija, umro 228.h.

---

[4] El-En'am 158.

- "Alamatu jevmil-kijame" od Kurtubija, umro 671. h.
- "Et-tezkire fi ahvalil-mevta ve umuril-ahire" takođe od Kurtubija, koji je posvetio zadnji dio ove knjige ovoj temi.
- "En-nihaje" ili "El fiten vel-melahim" od Ibnu Kesira, 774.h.
- "En-nihaje, fiten ve ahvalu ahiriz-zeman" od Muhammeda Ahmeda Abdul-Aziza, to je sažetak Ibnu Kesirove prethodne knjige.
- "El-iša'a li ešratis-sa'a" od Šerifa Muhammeda ibnu Resula El-Berzendžija, 1103.h.
- "El-iza'a lima kane ve ma jekunu bejne jedej sa'a" od Muhammeda Siddika Hasena El-Kanudžija, 1307.h.
- "Ithaful-džema'a bima džae fil-fiten vel-melahim ve ešratis-sa'a" od Hamida ibnu Abdullaha Et-Tvjejdžerija, koji je još uvijek živ u Rijadu, u S. Arabiji.[5]
- "Muhtesarur-risale fi ešratis-sa'a" od Muhammeda Ali El-Mutavvi'a.
- "Ešratus-sa'a" od Jusufa ibnu Abdullaha El-Vabila, magistarska disertacija u Mekki 1404. h.
- "Sahihu ešratis-sa'a" od Mustafe Ebu Nasra Eš-Šelebija.

Ja ću pokušati, uz Allahovu pomoć, zatim koristeći se nekim od gore pomenutih knjiga, a pogotovo ovim dvjema posljednjim i još nekim komentarima hadiskih zbirki, da prenesem bar nešto od onoga što je napisano o ovoj temi. Molim Uzvišenog Allaha da ovo pisanje bude samo u Njegovo ime, tražeći Njegovo zadovoljstvo i da ja budem prvi, koji će iz ovih poruka uzeti pouku, ne bi li nas to navelo da se što bolje spremimo za Sudnji dan.

IMENA SUDNJEG DANA

Pod Sudnjim, ili Kijametskim danom se misli na dan kada će nastupiti veliki i strašni događaji koji će najaviti kraj i propast

[5] Prije štampanja ove knjige ovaj vrijedni alim je preselio na Ahiret, rahimehullah, tj. 1414.h.

ovoga svijeta (dunjaluka) i početak novog života (ahireta), kada će svako biti nagrađen, ili kažnjen, za ono što je radio.

Ovaj dan je u Kur'anu spomenut mnogo puta sa raznim imenima, od kojih svako ima svoje značenje. Ibnu Kesir je pomenuo više od osamdeset imena Sudnjeg dana. Pomenimo neka od kur'anskih imena:

1. "Kijametski dan" - dan ustajanja iz grobova. Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Kunem se Kijametskim danom..."*[6]

2. "Es-sa'a" - čas. Allah, dželle šanuhu, kaže: *"(Očekivani) čas (Sudnji dan) će sigurno doći, u to nema sumnje."*[7]

3. "Dan proživljenja". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Vi ste ostali po Allahovoj odredbi do dana proživljenja. A ovo je dan proživljenja..."*[8]

4. "Dan vjere". Svakodnevno u Fatihi učimo: *"Gospodaru Sudnjeg dana...! (dna vjere)*[9]

5. "Dan žalosti." Allah, dželle šanuhu, kaže: *"I upozori ih danom žalosti."*[10]

6. *"Vječna kuća".* Allah, dželle šanuhu, kaže: *"A zaista vječna kuća je pravi život. Kad bi to oni znali."*[11]

6. "Dan dozivanja i (traženja) pomoći". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Ja se bojim za vas, dana dozivanja (i traženja) pomoći..."*[12]

8. "Kuća smirenja". Allah, dželle šanuhu, kaže: *".... zaista je budući svijet kuća smirenja (kuća vječnosti)."*[13]

9. "Dan razdvajanja". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Ovo je dan razdvajanja koji ste vi smatrali lažnim."*[14]

---

[6]El-Kijame 1.
[7]*El-Mu'min/Gafir* 59.
[8]Er-Rum 56.
[9]El-Fatiha 3.
[10]Merjem: 39.
[11]El-Ankebut: 64.
[12]El-Mu'min: 32.
[13]El-Mu'min: 39.

10. "Dan okupljanja." Allah, dželle šanuhu, kaže: *"... i da upozoravaš danom okupljanja u koji nema sumnje."*[15]

11. "Dan obračuna" Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Ovo je ono što vam je obećano za Dan obračuna."*[16]

12. "Obećani dan". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"...i puhnut će se u Sur (trubu). To je obećani dan (dan kojim se prijeti)."*[17]

13. "Dan vječnosti". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Uđite u njega (u džennet) sa selamom (spasom)! To je dan vječnosti."*[18]

14. "Dan izlaska". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"...onoga dana kada će oni čuti zov (glas) o istini, a to je dan izlaska (proživljenja)."*[19]

15. "Vaki'a" - događaj. Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Kada nastupi (neminovni) događaj."*[20]

16. "Istiniti čas". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Istiniti čas! Što je Istiniti čas? Tko te je naučio što je Istiniti čas?"*[21]

17. "Najveća nesreća". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Pa kada dođe najveća nesreća."*[22]

18. "(Zaglušujući) glas". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Pa kada dođe (zaglušujući) glas."*[23]

19. "Dan što je blizu." Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Približilo se ono što je blizu."*[24]

20. "(Strašni) udarac". Allah, dželle šanuhu, kaže: *"(Strašni) udarac! Što je to (Strašni udarac)? I tko će ti reći, što je to (strašni) udarac?"*[25]

---

[14]Es-Saffat: 21.
[15]Šura: 7
[16]Sad: 53.
[17]Kaf: 20.
[18]Kaf: 34.
[19]Kaf: 42.
[20]El-Vaki'a: 1.
[21]El-Hakka: 1-3.
[22]En-Nazi'at: 34.
[23]Abese: 33.
[24]En-Nedžm: 57.

Također, i jedan broj kur'anskih sura nosi naziv nekih od imena Sudnjeg dana, ili njegovih predznaka, kao što su sure: Duhan, El-Vaki'a, El-Hakka, El-Kijameh, Ez-Zilzal i druge.

KADA ĆE NASTUPITI SUDNJI DAN?

Vrijeme kada će nastupiti Sudnji dan zna samo Allah, dželle šanuhu, i o tome nije obavijestio nikoga, ni od meleka, niti od poslanika, alejhimusselam.
Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je često pominjao Sudnji dan i njegove strahote pa su ga ljudi pitali kada će on nastupiti, a on bi im odgovarao da je to od gajba (nepoznatog) i da to samo Allah, dželle šanuhu, zna. Tako su i neki ajeti objavljeni u kojima se to jasno kaže:

"Pitaju te o Sudnjem danu, kada će doći. Reci: "To zna samo moj Gospodar. Vrijeme zbivanja toga dana pokazat će vam samo On. (Užasi toga dana) biće teški i nebesima i zemlji. Doći će vam samo iznenada." Pitaju te o Sudnjem danu kao da ti znaš pa kriješ. Reci: "O njemu zna samo Allah, ali većina svijeta ne shvaća."[26] U ovom kontekstu su i neki drugi ajeti, kao što su El-Ahzab: 63 i En-Nazia't: 42-44.

Vrijeme nastupanja Sudnjeg dana je jedna od pet Allahovih, dželle šanuhu, tajni koje su spomenute u posljednjem ajetu sure Lukman: *"Zaista samo Allah, dželle šanuhu, zna čas (Sudnjeg dana). On spušta kišu i zna šta je u matericama, a ni jedan čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ni jedan čovjek ne zna u kojoj će zemlji umrijeti. Zaista Allah zna i sveznajući je."*

Kada je Džibril, alejhisselam, - u jednom drugom hadisu - između ostalog pitao Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, o tome kada će nastupiti Sudnji dan, on mu je rekao: *"Pitani ne zna*

---

[25] El-Karia'h: 1-3.
[26] El-E'araf: 187.

ništa više od onoga koji pita, samo ću te obavijestiti, reče Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o njegovim predznacima...." (sahih)[27]

Također, Isa, alejhisselam, ne zna kada će biti Sudnji dan, iako je njegov ponovni dolazak jedan od velikih predznaka Sudnjega dana.

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kada sam bio na Mi'radžu vidio sam Ibrahima, Musa'a, Isa'a, alejhimusselam..... da razgovaraju o Sudnjem danu (kada će nastupiti). Zatim su tu stvar prepustili Ibrahimu, alejhisselam, a on reče: "Ja o tome ništa ne znam." Tada su tu stvar prepustili Musa'u, alejhisselam, a on isto reče: "Ja o tome ništa ne znam." Zatim stvar prepustiše Isau, alejhisselam, a on reče: "Što se tiče vremena kada će doći to ne zna niko osim Allaha, a ono što je meni moj Gospodar povjerio je da će se Dedždžal pojaviti... Ja ću (kaže Isa, alejhisselam) držati dva štapa pa kada me Dedždžal ugleda stopiće se kao što se olovo topi, i tako će ga Allah uništiti."* (sahih)[28]

Pojava Dedždžala i dolazak Isa'a, alejhisselam, koji će ubiti Dedždžala je od velikih predznaka Sudnjega dana o kojima će biti riječi kasnije. Iz prethodnih hadisa se zaključuje da, čak ni najbliži meleki, niti odabraniji Allahovi poslanici, ne znaju kada će nastupiti Sudnji dan. Pa kao što nikome, osim Allaha, dželle šanuhu, nije poznato kada će biti Sudnji dan, tako isto nikome nije poznato kada će se pojaviti njegovi veliki predznaci.

Jedino što se saznaje iz pouzdanih hadisa je da će Sudnji dan nastupiti u petak, i to na kraju toga dana, a koji će to petak biti zna samo Uzvišeni Allah.

---

[27]Prenose ga El-Buhari, Muslim i drugi. Pogledaj Fethul-bari 1/114 i prijevod Buharije od H. Škapura 1/74.

[28]Prenose ga Ahmed, Ibnu Madže i El-Hakim.

BLIZINA SUDNJEG DANA

Kur'anski ajeti i pouzdani hadisi ukazuju na blizinu Sudnjeg dana, kao što je pojavljivanje i obistinjenje većine njegovih malih predznaka, dokaz da se nalazimo u posljednjim danima ovog svijeta.

Allah, dželle šanuhu, kaže:

- *"Približio se ljudima njihov obračun, a oni se u svojoj nemarnosti (gafletu) okreću."*[29]
- *"..A šta ti znaš, možda je Sudnji dan blizu."*[30]
- *"Zaista ga (Sudnji dan) oni vide daleko (smatraju da je daleko), a Mi ga vidimo da je blizu."*[31]
- *"Približio se Sudnji dan, a mjesec se raspuknuo."*[32] .... i mnogi drugi ajeti koji ukazuju na skorost završetka ovog svijeta (dunjaluka) i prelaska u drugi svijet (ahiret).

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže:

- *"Poslani smo, ja i Sudnji dan, kao ova dva (pokazujući na blizinu kažiprsta i srednjega prsta)."* (hadis sahih)[33]
- *"Poslan sam u (vrijeme) pirkanju(a) vjetra Sudnjeg dana."* (hadis sahih)[34] Što znači da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, među prvim predznacima Sudnjega dana; ili da je on poslan skupini koju je Allah, dželle šanuhu, stvorio prije dolaska Sudnjeg dana, tj. u posljednjoj generaciji Ademovih, alejhisselam, potomaka.[35]

Ibnu Omer, radijallahu anhu, kaže: "Sjedili smo sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, poslije ikindije a sunce je već bilo na

---

[29] El-Enbija': 1.
[30] El-Ahzab: 63.
[31] Me'aridž: 6,7.
[32] El-Kamer: 1.
[33] Prenosi ga El-Buhari, pogledaj Fethul-Bari 11/347.
[34] Pogledaj "El-Kuna" od Dulabija 1/23 i "Silsile sahiha" 2/478 (808).
[35] Pogledaj "En-nihaje fi garibil-hadis" 5/49. od Ibnu Esira.

brdu Kuajkian[36] pa on reče: *"Nije ostalo od vašeg života na dunjaluku, u odnosu na one koji su živjeli prije vas, osim kao što je ostalo od ovog dana u odnosu na ono što je od njega prošlo."* (sahih)[37] Ovo ukazuje da je od dunjaluka ostalo, u odnosu na ono što je proteklo, samo malo, ali dužinu onog što je proteklo ne zna niko osim Allaha, dželle šanuhu.

I još jedan hadis koji najbolje ukazuje na blizinu Sudnjeg dana. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Poslani smo, ja i Sudnji dan (blizu) skupa, i umalo da me nije pretekao."* (hadis hasen)[38] Ovo ukazuje da je Sudnji dan tako blizu njegovom poslanstvu, pa se on čak bojao da će ga Sudnji dan preteći.

Prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je objavljen ajet: *"Došla je Allahova odredba..."* skočio na noge, a kada je objavljen dovršetak ovog ajeta: *"...pa je nemojte požurivati."*[39] sjeo je. Neki učenjaci kažu da je on ustao bojeći se da je Kijametski dan već došao.[40]

PODJELA I DEFINICIJA PREDZNAKA SUDNJEG DANA

Predznaci Sudnjega dana se dijele u dvije vrste: male i velike.

Mali predznaci:

To su predznaci koji se pojavljuju prije Sudnjeg dana na relativno duži vremenski period, i oni su uobičajene prirode, kao što su uklanjanje (nestanak) nauke, pojava neznanja, rasprostranjeno pijenje alkohola, nadmetanje u gradnji visokih kuća... i tome slično.

---

[36]Brdo 20-tak km. južno od Mekke.

[37]Prenosi ga Ahmed.

[38]Prenose ga Ahmed 5/348 i Et-Taberani, a Ibnu Hadžer kaže da je ovaj hadis hasen. (Fethul-Bari 11/348.)

[39]En-Nahl: 1.

[40]Et-Tezkire str. 710.

Kao što je moguće da se neki od malih predznaka pojavi skupa sa velikim predznacima.

Veliki predznaci:

To su veliki događaji koji će se pojaviti pred Kijametski dan, i oni su neuobičajene prirode, kao što su: izlazak Sunca sa zapada, pojavljivanje Dedždžala, dolazak Isa'a, alejhisselam, dolazak Je'-džudž i Me'džudž naroda i drugi o kojim će biti riječi malo kasnije.[41]

Neki učenjaci su ove predznake, obzirom na njihovo pojavljivanje, podijelili na tri grupe:

1. grupa koja se pojavila i prošla.
2. grupa koja se pojavila i još traje i povećava se.
3. grupa koja se još nije pojavila.

Inače su, ova prva i druga grupa, mali predznaci Sudnjeg dana, a u treću grupu ulaze veliki predznaci kao i neki od malih predznaka.

POSLANIKOVO, SALLALLALHU ALEJHI VE SELLEM, NAJAVLJIVANJE BUDUĆIH NEVIDLJIVIH DOGAĐAJA

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je obavijestio o onome šta će se desiti do Sudnjeg dana, a to je ono čime ga je Allah, dželle šanuhu, upoznao od budućih, nevidljivih događaja. Hadisi koji o ovome govore su mnogobrojni, tako da su, svojim značenjem, dostigli jednu vrstu mutevatir hadisa.[42]

Evo nekih od hadisa koji govore o toj temi:

- Huzejfe, radijallahu anhu, kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam je održao takav govor, u kojem nije ostavio ništa (što će se desiti) do Sudnjeg dana a da nam to nije spomenuo.

---

[41] Pogledaj Et-Tezkire str.738, Fethul-Bari 13/485 i Ešratus-sa'a str.77.

[42] Hadis mutevatir je od najjačih vrsta hadisa.

Taj govor je neko razumio (i zapamtio) a neko ga nije razumio (pa je zaboravio). Ja (kaže Huzejfe, radijallahu anhu,) uistinu vidim nešto (od onoga što je pomenuo), što sam već bio zaboravio, pa ga se prisjetim kao što se čovjek prisjeti poznate osobe kada je, nakon izvjesnog vremena, ponovo ugleda." (hadis sahih)[43]

- Huzejfe, radijallahu anhu, u drugom hadisu kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me obavijestio o svemu što će se desiti do Sudnjeg dana; i od toga nisam ostavio ništa a da ga o tome nisam preupitao, jedino ga nisam pitao: "Šta će stanovnike Medine istjerati iz Medine?" (sahih)[44]

To nije bio slučaj samo sa Huzejfom, radijallahu anhu, nego je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ashabima, čitav dan, govorio, kako bi im objasnio sve ono što će se desiti do Sudnjeg dana. Ebu Zejd Amr ibnu Ahtab, radijallahu anhu, kaže: "Klanjali smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, sabah-namaz, pa se popeo na minberu i govorio nam sve do podne namaza. Zatim je sišao, klanjao podne i ponovo se popeo na minberu, te nam govorio sve do ikindije. Sišao je klanjao ikindiju i opet se popeo i govorio sve do zalaska sunca, obavijestivši nas o onome što će se desiti, pa je onaj, ko je od nas najbolje znao (razumio), najviše i zapamtio." (sahih)[45]

Iz ovih hadisa se zaključuje da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestio svoj ummet o onome šta će se desiti do Sudnjeg dana, od onoga što se njih tiče. Nema sumnje, da predznaci Sudnjeg dana (za)uzimaju najveći dio tih najavljenih događaja, pa zbog toga imamo veliki broj hadisa u kojima se najavljuju ovi predznaci. Te hadise prenosi veliki broj ashaba u raznim predajama, kao što ćemo to, ako Boga da, vidjeti.

---

[43]Muttefekun alejhi, pogledaj Fethul-Bari 11 /494 i Šerh Muslima od Nevevija 18/15.
[44]Prenosi ga Muslim 18/16.
[45]Prenosi ga Muslim 18/16.

MALI PREDZNACI SUDNJEG DANA

Pomenut ćemo prvo male predznake, zato što se većina njih već pojavila ili obistinila, pa ćemo kasnije, ako Boga da, pomenuti velike predznake.

Malih predznaka Sudnjeg dana ima vrlo mnogo i teško je odrediti njihov tačan broj, zbog velikog broja hadisa u kojima su spomenuti i raznovrsnosti tih predaja. Osim toga nisu ni svi hadisi koji govore o tim predznacima iste deredže (jačine vjerodostojnosti), jer ima jedan broj predznaka koji su pomenuti u daif (slabim) hadisima, koji se ne mogu uzimati kao pouzdani izvori naše vjere. Te, daif hadise, je dozvoljeno koristiti samo u pojedinim oblastima (kao npr: podsticanju na dobra djela) ali sa određenim preduvjetima koje su hadiski učenjaci postavili.[46]

Jusuf El-Vabil je u svojoj knjizi "Ešratus-sa'a pomenuo 57 malih predznaka, držeći se pri tome samo onih predznaka, koji su pomenuti u sahih (pouzdanim) ili hasen (dobrim) hadisima.

Ja ću vjerovatno pomenuti i još neke predznake, koji su možda pomenuti i u daif hadisima, ali ću obavezno napomenuti da li je hadis daif, hasen ili sahih, tako da čitaocu bude jasno u kakvom je hadisu to spomenuto. Razlog pominjanja pojedinih predznaka iz daif hadisa je što se zapaža da se taj, najavljeni predznak, već obistinio, pa se za takav slučaj može reći, da mu je značenje ispravno, iako nije potpuno sigurno da je to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao, zbog slabosti datog hadisa.

Što se tiče redoslijeda nabrajanja ovih predznaka, nema hadisa koji govori o tome kojim redoslijedom će se oni pojavljivati, pa ćemo početi s predznacima koji su se već pojavili, a zatim ćemo spomenuti ostale, držeći se bar donekle redoslijeda tih događaja.

---

[46]Pogledaj nešto o uvjetima za rad po daif hadisima u predgovoru knjige "Hiljadu i jedan hadis", prijevod rahmetli Fuad ef. Subašića.

Još nešto treba napomenuti, a to je da pojedini ljudi smatraju da je, sve što je spomenuto od predznaka Sudnjeg dana, zabranjeno (haram) i da to treba izbjegavati. To nije tačno, jer među predznacima ima, ono što je dozvoljeno, što je zabranjeno, što je dobro, što je loše i tako dalje.[47]

Počnimo sa nabrajanjem malih predznaka Sudnjeg dana:

1. POSLANSTVO MUHAMMEDA SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je obavijestio da je njegovo poslanstvo dokaz blizine Sudnjega dana i da su, on i Sudnji dan, tako blizu kao što je kažiprst blizu srednjeg prsta. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Poslani smo, ja i Sudnji dan, kao ova dva (pokazujući pri tome na kažiprst i srednji prst).*"[48]

Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je posljednji Poslanik, iza njega nema poslanika, nego ga slijedi Sudnji dan, kao što kažiprst slijedi srednji prst i nema između njih drugog prsta. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u drugom hadisu kaže: *"Poslan sam u vrijeme pirkanja vjetra Sudnjeg dana."* (sahih)[49]

Allah, dželle šanuhu, kaže: *"Da li oni očekuju osim da im iznenada dođe Sudnji dan, a već su došli njegovi predznaci...*"[50] Kurtubi, komentarišući dio ajeta: *...a već su došli njegovi predznaci..."*, kaže: "Prvi predznak Sudnjeg dana je poslanstvo Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, jer je on posljednji Poslanik - a već

---

[47] "Šerh Muslim" 17/109.

[48] Muttefekun alejhi, pogledaj Fethul-Bari 11/347 i Šerh Muslima 17/89.

[49] "Silsile sahiha" 2/478(808).

[50] Muhammed: 18.

je poslan - i nema između njega i Sudnjeg dana nijednog poslanika..."[51]

2. SMRT ALLAHOVOG POSLANIKA SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM

Smrt Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, je od predznaka Sudnjeg dana, kao što je to spomenuto u hadisu Avfa ibnu Malika, radijallahu anhu, u kojem mu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za vrijeme bitke na Tebuku, kaže: *"(Na)broj šest (predznaka) prije Sudnjeg dana: moju smrt, osvojenje Jerusalema, pomor (umiranje) koje će vas zadesiti kao ovčija kuga (slinavka)..."* (hadis sahih).[52]

Smrt Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je bila jedan od najtežih događaja za muslimane, tako da se ashabima, radijallahu anhum, smrklo pred očima kada je on umro. Enes, radijallahu anhu, kaže: "Onoga dana kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao u Medinu (učinio Hidžru), cijeli grad je bio obasjan; a onoga dana kad je on umro, cijeli grad je bio tmuran (mračan), i nismo bili ni ruke otresli - od ukopavanja njegovog tijela - a već su nam naša srca postala nepoznata." (hadis sahih)[53] Ibnu Hadžer kaže: "Hoće reći Enes, radijallahu anhu, da su im srca izgubila osjećaj bliskosti, čistoće i blagosti i da su potpuno drugačija nego što su bila u vrijeme Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života, jer su njegovom smrću izgubili, onog koji ih je podučavao i odgajao, i ono čime ih je on krijepio."[54]

---

[51] Et-Tezkire: str: 710.

[52] Prenosi ga El-Buhari 6/277.

[53] Prenosi Et-Tirmizi.

[54] Fethul-Bari 8/149.

3. OSVOJENJE JERUSALEMA

Od predznaka Sudnjeg dana je i osvojenje Jerusalema, kao što je najavljeno u već pomenutom hadisu, u kojem Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže Avfu ibnu Maliku: *"(Na)broj šest predznaka Sudnjeg dana:.... (pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pomenuo) osvojenje Jerusalema..."* (sahih)[55]

U vrijeme Omerovog, radijallahu anhu, hilafeta, 16-te godine po hidžri, osvojen je Jerusalem, kako to navode priznati historičari. Nakon opsjedanja Jerusalema, Omer, radijallahu anhu, je lično otišao i sa tamošnjim stanovnicima sklopio ugovor. Tako je on, radijallahu anhu, oslobodio Jerusalem, očistio ga od Židova i Kršćana, i tamo je sagradio džamiju pod jerusalemskom kubom (kupolom).[56]

4. KUGA U AMEVASU[57]

U već pomenutom hadisu od Avfa ibnu Malika, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Nabroj šest predznaka Sudnjeg dana.... (pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pored ostalog rekao): pomor (umiranje) koje će vas zadesiti kao ovčija kuga (slinavka)..."* (sahih). Ibnu Hadžer kaže: "Govori se da se ovaj predznak pojavio u Amevaskoj kugi, za vrijeme Omerovog, radijallahu anhu, hilafeta, i to je bilo poslije osvojenja Jerusalema."[58]

Ova kuga se pojavila 18-te godine po hidžri, počevši od sela Amevas, a zatim se proširila po cijeloj Siriji. Od te kuge umro je i veliki broj ashaba, radijallahu anhum, a i ostalog svijeta. Kaže se da je od te kuge umrlo 25000 muslimana. Među najpoznatijim

---

[55] Prenosi ga El-Buhari 6/277.

[56] "El-bidaje ven-nihaje" 7/55.

[57] Selo u Palestini šest milja od Remle, na putu prema Jerusalemu.

[58] Fethul-Bari 6/278.

ashabima koji su tada umrli su Ebu Ubejde Amir ibnul-Džerrah i Muaz ibnu Džebel, radijallahu anhum.[59]

5. MNOŠTVO POLICIJE (GARDE) I ONIH KOJI POMAŽU NASILNICIMA

Ebu Umame, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pred kraj dunjaluka, u ovoj zajednici (ummetu) pojavit će se ljudi koji će nositi bičeve slične kravljim repovima, izlaziće ujutro (i biće) u Allahovoj srdžbi a pred noć će se vraćati u Njegovom nezadovoljstvu."* (sahih)[60]

U drugoj predaji se kaže: *"Pred kraj ovoga svijeta pojavit će se policija (garda) koja će ujutro izlaziti u Allahovoj srdžbi, a prednoć će se vraćati u Allahovom nezadovoljstvu, pa nemoj slučajno da budeš u njihovoj družini (pratnji)."*[61] Za ovu vrstu ljudi je obećana džehennemska vatra, zato što oni zlostavljaju muslimane i bespravno ih kažnjavaju. Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Imaju dvije vrste džehennemlija koje nisam vidio; ljudi koji nose bičeve slične kravljim repovima i sa njima tuku narod..."* (sahih)[62]

En-Nevevi kaže da je ovaj hadis od mu'džiza poslanstva i da se to što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio već ostvarilo...[63]

Također, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom hadisu, obraćajući se Ebu Hurejri, radijallahu anhu, kaže: *"Ako budeš duže živio uskoro ćeš vidjeti ljude koji ujutro izlaze u*

---

[59]El-bidaje ven-nihaje 7/94 i Revd mi'tar str. 415.

[60]Prenosi ga Ahmed 5/250.

[61]Prenosi ga Et-Taberani u El-Kebiru.

[62]Druga vrsta džehennemlija su žene koje se ne budu propisno islamski oblačile, kao što je pomenuto u hadisu koji prenosi Muslim 17/190 sa komentarom od Nevevija.

[63]Komentar Muslima 17/190.

Allahovoj srdžbi, a prednoć se vraćaju u Njegovom prokletstvu, a u rukama im je nešto slično kravljim repovima." (sahih)[64]

6. RAŠIRENOST ZINALUKA (BLUDA)

Također, je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nabrajajući predznake Sudnjeg dana, rekao: *"... i pojaviće se (proširiće) zinaluk (blud)."* (sahih)[65]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Nastupiće ljudima nerodne godine...*(pa je spomenuo hadis u kome se između ostalog kaže:)... *u kojima će se proširiti blud."* (sahih)[66]

Još gore od proširenosti zinaluka je proglašavanje da je zinaluk halal (dozvoljen) kao što je najavljeno u hadisu Ebu Malika El-Eš'arija u kojem Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Zasigurno će biti u mome ummetu ljudi koji će proglašavti da je zinaluk (blud) i nošenje svile (muškarcima) dozvoljeno (halal)."* (sahih)[67]

Pred kraj dunjaluka, kada pomru vjernici, ostaće najgori ljudi koji će javno činiti zinaluk kao što to rade magarci. To je najavljeno u hadisu koji prenosi En-Nuvas, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"...pa će ostati najgori ljudi koji će javno činiti blud kao što to čine magarci, i na(d) njima će nastupiti Sudnji dan."* (sahih)[68]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, neće se završiti ovaj dunjaluk sve dok čovjek ne uzme ženu i ne*

---

[64]Prenosi ga Muslim 17/190.
[65]Prenosi ga El-Buhari 1/178 i Muslim 16/221.
[66]Prenosi ga El-Hakim u El-Mustedreku 4/512 .
[67]Prenosi ga El-Buhari, pogledaj Feth 10/51.
[68]Prenosi ga Muslim 18/70.

prostre je na put (čineći blud), pa će najbolji čovjek tada biti onaj ko će im reći: "Da ste se sklonili iza ovog zida!?" (sahih)[69]

Kurtubi, govoreći o Enesovom, radijallahu anhu, prethodnom hadisu, kaže: "U ovom hadisu je jedan od dokaza poslanstva, jer je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio neke stvari koje će se desiti, pa su se baš tako i desile, pogotovo u ovim vremenima.

Pa kada je ovako bilo u vrijeme Kurtubija (umro 656. po hidžri), u našem vremenu je još gore, zbog neznanja među ljudima i raširenosti lopovluka među njima.

RAŠIRENOST HOMOSEKSUALNOSTI

Vezano za raširenost bluda je i raširenost homoseksualnosti, pa vidimo da se u pojedinim državama, koje smatraju da su napredne, ljudi bore da brak među muškarcma bude legalan.

Džabir, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Najviše čega se bojim svome ummetu jeste homoseksualnost."* (sahih)[70]

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka Sudnjeg dana je da će se muškarci zadovoljavati sa muškarcima, a žene sa ženama."*[71]

Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kada moj ummet počne raditi pet stvari zaslužiće propast:*

- *kada se među njima proširi proklinjanje (kletva),*
- *počnu piti alkohol,*
- *oblačiti svilu,*
- *počnu slušati pjevačice,*

---

[69]Prenosi ga Ebu Ja'la, pogledaj "Medžme'uz-zevaid" 7/331.

[70]Prenose ga Et-Tirmizi, Ahmed i drugi. Pogledati Sahihul-džami'issagir" 1552.

[71]Prenose ga Et-Taberani, El-Bejheki i Ed-Dejlemi. Pogledati "Muhtesarur-risale" str. 56.

- *i kada se ljudi zadovolje ljudima, a žene ženama.*"[72]

7. RAŠIRENOST KAMATE I STICANJE IMETKA NA NEDOZVOLJEN NAČIN

Od predznaka Sudnjeg dana je i pojavljivanje kamate i njena raširenost među ljudima, tako da se neće voditi računa što se jede ono što je haram (zabranjeno).

Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:
"Pred Sudnji dan će se pojaviti kamata." (sahih)[73]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Doći će vrijeme kada niko od ljudi neće ostati a da neće jesti kamatu, a i onaj ko je ne bude jeo zahvatiće ga prašina od kamate."* (sahih)[74]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Doći će ljudima vrijeme da čovjek neće voditi računa kako je zaradio novac, na halal (dozvoljen) ili na haram (zabranjen) način."* (sahih)[75]

Ovo što je najavljeno u ovim hadisima, već se ostvarilo kod većine muslimana u našem vremenu, pa ne vode računa da im zarada bude na halal način, nego sakupljaju imetak i na dozvoljen i na zabranjen način, a većina toga se dešava zbog uzimanja raznih kamata koje su se raširile u međuljudskim kontaktima, tako da je veliki broj ljudi zapao u ovu tešku kušnju. Žalosna je činjenica da se među onima koji stiču imetak na nedozvoljen način

---

[72]Prenose ga El-Bejheki, Et-Taberani i Ebu Nuajm u "Hiljetu". Pogledati Muhtesarur-risale" str. 56.

[73]Prenosi ga Taberani. Pogledati Et-tergib vet-terhib 3/9.

[74]Znači da će doći tako teško vrijeme da će se čovjek teško moći sačuvati od kamate.

[75] Prenosi ga Davud, En-Nesai, Ahmed, El-Bejheki i El-Hakim. Pogledati Muhtesarur-risale str. 59.

često nadu i oni koji se ubrajaju u učene i znane ljude pa nesreća, a dabome i grijeh, tim postaje veća, jer bi oni trebali biti prvi koji će ljude odvraćati od toga, ali im je ljubav za imetkom toliko zaslijepila oči, da često nešto što je zabranjeno smatraju dozvoljenim i obratno. Neka nas Allah sačuva od tih iskušenja!

8. POJAVLJIVANJE MUZIČKIH INSTRUMENATA I SMATRANJE TOGA DOZVOLJENIM

Od Sehla ibnu Se'ada, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Nastupiće pred kraj dunjaluka: propadanje (poniranje) u zemlju, bacanje (padanje) kamenja sa nebesa i pretvaranje ljudskih likova u životinjske.*
- A kada će to biti o Allahov Poslaniče? - upitaše.
- Kada se pojave muzički instrumenti i pjevačice - odgovori on." (sahih)[76]

Ovaj predznak se već uveliko obistinio u našem vremenu. Vidimo raširenost raznih vrsta muzičkih instrumenata, mnoštvo pjevača i pjevačica koje mnogi obožavaju i drže ih za svoje idole. Kao što vidimo jedan veliki broj ljudi koji obožavaju muziku i klate se i njišu (divljaju i plešu) baš onako kako im muzika komanduje.

Još gore je od svega toga što pojedinci to smatraju dozvoljenim, pa to neki čak smatraju vrstom ibadeta (obožavanja). Slažem se sa njima da je to obožavanje, ali to nije obožavanje Uzvišenog Allaha, dželle šanuhu, nego je to obožavanje strasti i šejtana.

Inače Ibnu Kajjim, kada objašnjava da je muzika haram, kaže: "Ne može u srcu vjernika skupa biti mjesta za ljubav prema slušanju Kur'ana i ljubav prema slušanju muzike."

---

[76] Prenosi ga Ibnu Madže 2/1350 i Et-Taberani. Pogledaj Medžmeuz-zevaid 8/10 i Sahihul-džamius-sagir 3/216.

U pomenutom hadisu vidimo kakva se strašna kazna obećava onima koji budu koristili muzičke instrumente i voljeli slušanje pjevačica; šta ima gore od propadanja u zemlju, ili kiše kamenja s nebesa, ili da im se likovi promjene u likove svinja ili majmuna.

U jednom drugom hadisu, koji prenosi Ebu Malik El-Eš'ari, radijallahu anhu, se kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zasigurno će u mom ummetu biti ljudi koji će govoriti da su: blud, svila (muškarcima), alkohol i muzički instrumenti (i muzika) dozvoljene stvari. Ti ljudi će se smjestiti u podnožje jednog velikog brda pa će im dolaziti pastir sa stokom, dolaziće im (siromah) tražiti pomoć a oni će mu reći: "Vrati nam se sutra!" Zatim će ih Allah, dželle šanuhu, te noći uništiti i srušit će to brdo na njih. A likove onih koje tom prilikom ne uništi, Allah, dželle šanuhu, će pretvoriti u majmune i svinje i tako će ostati sve do Sudnjeg dana."* (sahih)[77]

Pojedini učenjaci, a među njima i Ibnu Hazm, pokušavaju umanjiti snagu i ispravnost ovog hadisa, smatrajući ga slabim, kako bi na taj način dozvolili slušanje muzike. Međutim, ispravno mišljenje je da je ovaj hadis sahih (ispravan) kao što su to obrazložili Ibnu Salah, Ibnu Kajjim, Ibnu Hadžer i mnogi drugi, a iz toga proizilazi da je muzika haram i da čovječanstvu prijeti velika opasnost kada se pojave muzički instrumenti i kada se počnu činiti grijesi.[78]

9. PIJENJE ALKOHOLA I UVJERENJE DA JE TO DOZVOLJENO

Pojavilo se u ovome društvu pijenje alkohola, nazivajući ga raznim imenima, a još gore od toga je što to neki ljudi proglašavaju dozvoljenim. To je također jedan od predznaka

---

77 Prenosi ga El-Buhari 10/51.

78 Pogledati Fethul-Bari 10/15-55.

Sudnjeg dana, kao što je naglašeno u Enesovom, radijallahu anhu, hadisu, u kojem Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nabraja predznake Sudnjeg dana, pa između ostalog kaže: *"...i piće se alkohol..."* (sahih)[79]

U prethodnom poglavlju, o pojavljivanju muzičkih instrumenata, su pomenuti neki hadisi u kojima se kaže da će u ovome ummetu biti onih koji će pijenje alkohola smatrati dozvoljenim.

Ubade ibnus-Samit, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Skupina mog ummeta će smatrati pijenje alkohola dozvoljenim, nazivajući ga drugačijim imenom."* (sahih)[80] I, uistinu vidimo toliko vrsta i naziva alkoholnih pića. Čak su ga nazvali i "duševnim pićem" i slično. Kao što vidimo da je mnogo svijeta ogrezlo u pijenju alkohola, a još gore od toge je javno prodavanje alkohola, raznih droga i tome slično. Sve to ukazuje na blizinu velike katastrofe u koju društvo, iz dana u dan, pada.

10. UKRAŠAVANJE DŽAMIJA I NATJECANJE U TOME

Od predznaka Sudnjeg dana je ukrašavanje džamija raznim klesanjem i rezbarenjem a zatim hvalisanje tim džamijama. Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan dok se ljudi ne budu takmičili u ukrašavanju džamija."* (sahih)[81]

U En-Nesaijevom rivajetu ovog hadisa se kaže: *"Od predznaka Sudnjeg dana je da se ljudi takmiče u ukrašavanju džamija."* (sahih)[82]

---

[79] Prenosi ga Muslim 16/221.

[80] Prenosi ga Ahmed 5/318 i Ibnu Madždže 2/1123.

[81] Prenosi ga Ahmed 3/134.

[82] Prenosi ga En-Nesai 2/32 i Ibnu Huzejme.

Enes, radijallahu anhu, kaže: "Takmiče se ljudi u ukrašavanju džamija a u njih rijetko i malo odlaze." (sahih) Ibnu Abbas, radijallahu anhu, kaže: "Vi ćete zasigurno ukrašavati džamije kao što su to radili Jevreji i Kršćani." (sahih)[83]

Omer ibnul-Hattab, radijallahu anhu, je branio da se džamije ukrašavaju jer to ometa klanjače za vrijeme namaza i smanjuje im skrušenost i koncentraciju u namazu. Kada je Omer, radijallahu anhu, naredio da se obnovi Poslanikova džamija u Medini onda je rekao: *"Zaklonite svijet od kiše, i nemojte slučajno da bojite crvenom ili žutom bojom pa da sa tim šarama ometate klanjače."* (sahih)[84]

Allah, dželle šanuhu, se smilovao Omeru, radijallahu anhu, ljudi se ne drže njegovog savjeta, pa se nisu čak zadovoljili ni sa crvenom i žutom bojom, nego su prešli sve granice u klesanju, rezbarenju i ukrašavanju džamija. Čak se većina vladara nadmetala u gradnji i ukrašavanju džamija kao što se to može vidjeti u mnogim islamskim zemljama.

Najavljeno je da će nastupiti propast i uništenje kada se počnu ukrašavati džamije i okviri (omoti) mushafa i njegovi listovi. Ebu Derda', radijallahu anhu, je rekao: "Kada budete ukrašavali svoje džamije i korice i listove svojih mushafa (Kur'ana) doživjećete propast." (hasen)[85]

Munavi, komentator Džamius-sagira, kaže: "Ukrašavanje džamija i korica mushafa je zabranjeno jer to skreće pažnju i umanjuje koncentraciju, skrušenost i razmišljanje o onome što se uči. Po mišljenju učenjaka šafi'jskog mezheba, ukrašavanje džamija - pa

---

[83]Enesovu, radijallahu anhu, i Ibnu Abbasovu izreku prenosi El-Buhari 1/539.

[84]Prenosi ga El-Buhari 1/539.

[85] Udrugom prenošenju ove Ebu Derdaove izreke se kaže da je to hadis/ govor Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Pogledaj Silsiletul-ehadis-sahiha 3/337.

čak i same Kjabe - sa zlatom ili srebrom je zabranjeno, a sa nečim drugim je mekruh (pokuđeno)."[86]

Žalosna je činjenica da se ljudi i dan-danas natječu u ukrašavanju džamija, pa se čuje: "Hoćemo da nam džamija bude kao ta i ta." Ili "mora biti viša od te i te munare, i mora imati toliko i toliko šerefa," i tome slično.

Da se ne bismo pogrešno razumjeli i da ne bi neko rekao: "Ovaj hoće da nam džamija bude kao pojata ili tome slično, moram reći i slijedeće: "Dragi brate muslimanu, ako već praviš džamiju ili pomažeš njenu gradnju da li to radiš u ime Allaha, dželle šanuhu, ili u ime ljudi? Ako je praviš da ti se ljudi dive i da vide kako je lijepa, moram te odmah razočarati da od tog nemaš nikakvog sevapa (nagrade) kod Allaha, dželle šanuhu, jer on prima samo ono što se uradi isključivo u Njegovo ime."

Mi moramo voditi računa da nam džamije budu funkcionalne i da služe svojoj svrsi. Dakle, ne smijemo dozvoliti da nam pravi plan (projekat za džamiju) čovjek koji nikada ne klanja i koji ne zna propise onoga šta se u tom objektu treba da obavlja, pa makar to bio i najpoznatiji stručnjak i projektant. Žalosna je slika da je u dosta naših džemata, taj i taj stručnjak, pokušavajući da izvede nešto "novo", napravio neke stubove na sred džamije i time omeo normalno redanje safova, a redanje safova je od sastavnih dijelova namaza. Treba džamije praviti funkcionalne, skromne, osvijetljene, sa ventilacijom, grijanjem i onim što je neophodno. Takođe treba praviti poseban ulaz za žene. Sad će neko reći: "Eno ga hoće da dijeli svijet." Neću ja da dijelim svijet, nego hoću da, kada izlazim iz džamije, da se ne guram sa ženama, jer to nije, ni disko-klub a ni kino, to je džamija koja ima svoje propise i po njima se treba ponašati. Trebalo bi nastojati da kod gradnje džamije što više gledamo Allahov, dželle šanuhu, hatur a ne hatur ljudi, a prije svega pomenutog, trebamo nastojati da džamije što

---

[86] Fejdul-Kadir 1/367.

više posjećujemo, jer kakva je fajda od džamije u koju potrošimo toliko novaca i truda a onda u nju idemo samo za bajram ili čak ni tada. Prava ljubav prema džamiji se iskazuje baš u čestom odlaženju i prisustvovanju svakodnevnom džematskom kalanjanju. Molim Allaha, dželle šanuhu, da nam naša djela učini iskrenim i da nam pomogne da ih samo u Njegovo ime radimo i da nas za taj trud nagradi.

11. IZOBILJE IMETKA I NEOVISNOST OD SADAKE (MILOSTINJE)

Od malih predznaka Sudnjeg dana je da će biti imetka u izobilju, te da će se čovjeku dati velika količina zlatnika a on će ih smatrati beznačajnim i neće ih uzeti. Takođe se kaže da će doći vrijeme pa će čovjek mjesec dana nositi zekat od svoga imetka tražeći kome bi ga dao i na kraju neće moći naći nikoga da primi od njega zekat.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok ne budete imali mnogo imetka, pa ga bude u izobilju, te će se vlasnik imetka brinuti tražeći onoga kome će dati zekat, ponudiće ga nekom čovjeku, a on će reći: "Meni to ne treba."* (sahih)[87]

U jednom dužem hadisu kojeg prenosi Adijj ibnu Hatim, radijallahu anhu, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"... I ako budeš duže živio vidjećeš da će Kisrine[88] riznice pasti kao plijen u ruke muslimana.*

- Kisre ibnu Hurmuza?- začudi se Adijj, radijallahu anhu,

- Da upravo Kisre ibnu Hurmuza - odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. I ako duže poživiš, vidjet ćeš da će čovjek nositi

---

[87]Prenosi ga El-Buhari 13/81 i Muslim 7/97.

[88]Perzijski valdar u to vrijeme.

punu šaku zlata ili srebra, tražeći kome bi to dao i neće nikog naći da to od njega primi..." (sahih)[89]

Sve ovo što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio već se ostvarilo, pa je bilo izobilje imetka i u vrijeme ashaba, radijallahu anhum, poslije osvajanja Perzije i nekih područja koja su bila pod kontrolom Rimljana. Također, se to obistinilo i u vrijeme vladavine pravednog halife Omera ibnu Abdulaziza, pa ljudi nisu mogli naći kome da dadnu zekat. Ovaj predznak će se pojaviti i pred kraj dunjaluka pa će onaj kome se ponudi sadaka reći: "Meni to ne treba."

Također, će u vrijeme dolaska Mehdije i silaska Isa, alejhisselam,[90] biti mnogo imetka pa će čak zemlja izbaciti iz sebe svoj bereket i svoje riznice.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom hadisu rekao: *"Izbaciće zemlja najvrijednije dijelove svoje utrobe u obliku zlata i srebra, pa će doći ubica i reći: "Zbog ovoga sam ja ubijao." Zatim će doći onaj koji je prekidao rodbinske veze i reći: "Zbog ovoga sam kidao rodbinske veze", te će doći kradljivac i reći: "Zbog ovoga mi je odsječena ruka." Zatim će svi to blago ostaviti ne uzevši ništa od toga."* (sahih)[91]

Ibnu Hadžer, rahimehullah, spominje da će ljudi, pored ovih pomenutih situacija, također, ostavljati imetak i neće mu pridavati nikakvu važnost onda kada se pojavi velika vatra[92] pa će ljudi biti zauzeti sakupljanjem na jedno mjesto i niko se neće ni obazirati na imetak nego će svako nastojati da se oslobodi svega što nosi.

---

[89] Prenosi ga El-Buhari 6/610.

[90] To su dva velika predznaka Sudnjeg dana, o čemu ćemo, inša'allah govoriti kasnije.

[91] Prenosi ga Muslim 15/98.

[92] Također jedan od velikih predznaka Sudnjega dana.

12. POJAVLJIVANJE ISKUŠENJA I SMUTNJI (FITNETLUKA)

Allahova, dželle šanuhu, mudrost je učinila da se islamski ummet izloži raznim iskušenjima, da bi se otkrilo ono što je u ljudskim dušama. Allah, dželle šanuhu, zna šta je u ljudskim dušama prije nego ih stavi na kušnju, međutim kušnje pokazuju i samim ljudima ono što je u njihovim dušama.

Allah, dželle šanuhu, je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pokazao mnoge kušnje kojima će biti islamski ummet izložen, pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestio ummet o tim kušnjama da bi se od njih što bolje zaštitili.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je naglasio da je od predznaka Sudnjeg dana pojavljivanje teških smutnji i kušnji u kojima se neće moći razaznati istina od neistine. Te će kušnje poljuljati iman (vjerovanje) kod ljudi pa će čovjek u tim smutnjama osvanuti kao vjernik a omrknuti kao nevjernik i omrknuti kao vjernik a osvanuti kao nevjernik. Kad god se pojavi neka kušnja reći će vjernik: "Ovo je moja propast." Zatim će ta kušnja proći pa će se pojaviti druga a vjernik će govoriti: "Ovo je, ovo je...." I tako će ljudi prolaziti kroz kušnje sve do Kijametskog dana.

Ebu Musa, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista će pred Kijametski dan nastupiti mračne kušnje kao dijelovi mrkle noći, pa će čovjek osvanuti kao vjernik a omrknuti kao nevjernik i omrknuti kao vjernik a osvanuti kao nevjernik. Onaj koji tada ostane sjedeći je bolji od onoga koji stoji, a onaj koji stoji je bolji od onoga koji hoda, onaj koji hoda je bolji od onoga koji trči. Polomite svoje lukove i pokidajte njihove konopce a sa svojim sabljama udarite o kamenje. Ako neko od vas bude u svojoj kući napadnut neka*

bude kao bolji od dvojice Ademovih, alejhisselam, sinova." (sahih)[93]

U drugom hadisu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Požurite sa dobrim djelima prije nego što nastupe teške kušnje kao dijelovi mrkle noći, osvanuće čovjek kao vjernik a omrknuti kao nevjernik, omrknut će kao vjernik a osvanuti kao nevjernik, prodavat će svoju vjeru za neku dunjalučku korist."* (sahih)[94]

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas je uputio da od ovih kušnji tražimo utočište kod Allaha, dželle šanuhu, i također je, sallallahu alejhi ve sellem, naglasio da nema spasa od ovih kušnji osim u čvrstom vjerovanju u Allaha, dželle šanuhu, i u Drugi svijet i u privrženosti džema'atu-zajednici pravih muslimana - pa makar njihov broj bio i mali.

Kao što nam je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, napomenuo vrijeme kada će ove kušnje nastupiti, takođe nam je pomenuo i pravac iz kojeg će doći iskušenja, a to je istok.

Ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da na minberi kaže:

"Zaista će kušnje doći ovduda - pokazujući prema istoku - odakle se pojavljuje šejtanski rog."[95] (sahih)[96]

Ibnu Hadžer kaže da je prva kušnja koja je zadesila islamski ummet došla upravo sa istoka i ona je bila razlog razdora među muslimanima a to je ono što šejtan voli i čemu se veseli, a takođe je i većina bid'ata (novotarija) uvedena iz tog pravca.[97] Iz pravca istoka su se pojavile i većina frakcija kao što su: Havaridži,

---

[93] Prenose ga Ahmed 4/408, Ebu Davud 11/337, Ibnu Madže 2/1310 i El-Hakim u El-Mustedreku 4/440.

[94] Prenosi ga Muslim 2/133 i Et-Timizi 2196.

[95] Znači pravac odakle dolazi snaga šejtanova i njegovih pristalica. U drugom komentaru se kaže da šejtan stavlja svoju glavu pored sunca kada izlazi tako da oni koji čine sedždu suncu kad izlazi čine sedždu i šejtanu.

[96] Prenose ga El-Buhari 13/45 i Muslim 18/31

[97] Fethul-Bari 13/47.

Šije, Rafidije, Kaderije, Džehmije, Mu'tezile i druge. Takođe su Tatari došli iz pravca istoka u sedmom vijeku po Hidžri i nanijeli velike štete, ubistva i belaje koji su pomenuti u istorijskim knjigama.

U skorije vrijeme istok je bio izvor kušnji, belaja i nevjerstva, čak je i centar komunizma - Rusija i Kina - na istoku. Također će dolazak Dedždžala i naroda Je'džudž i Me'džudž[98] biti sa istoka. Da nas Allah, dželle šanuhu, zaštiti od vidljivih i nevidljivih kušnji.

Potrebno je napomenuti da su neka od ovih iskušenja istovremeno i predznaci Sudnjeg dana koje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio, kao što su bitka na Siffinu, pojavljivanje Havaridža i sl. Ukratko ću pomenuti neka od tih velikih iskušenja koja su bila razlog razilaska muslimana i pojavljivanja velikih poteškoća.

UBISTVO TREĆEG HALIFE OSMANA IBNU AFFANA, radijallahu anhu

Iskušenja u vrijeme ashaba su počela poslije ubistva Omera, radijallahu anhu, jer je on bio prepreka, "vrata" koja su bila zatvorena i kušnje nisu mogle doći do izražaja. Međutim, kada su ta vrata provaljena - kada je Omer, radijallahu anhu, ubijen - (kao što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio u hadisu) onda su nastupila velika iskušenja od strane munafika i drugih zlonamjernih ljudi. Hadis u ovom značenju prenosi El-Buhari 6/603 i Muslim 18/16.

Među prvim i najtežim iskušenjima u historiji Islama bilo je ubistvo Osmana, radijallahu anhu, kao što je to Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio rekavši da će Osman, radijallahu anhu,

---

[98] To su od velikih predznaka Sudnjeg dana.

ući u džennet, a prije toga će biti stavljen i na kušnju.[99] To djelo su počinili zlikovci iz Iraka i Egipta koji su upali u Medinu, opkolili njegovu kuću i ubili ga, radijallahu anhu, dok je on učio Kur'an. Znajući da je to kušnja i belaj koji je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio, on je, radijallahu anhu, to strpljivo podnio i zabranio je ashabima i ostalim oko njega da se oružano suprostave tim zlikovcima, ne želeći da se krv proliva zbog toga.

Sa ovim događajem počela su velika iskušenja i došlo je do razilaska među muslimanima, pa čak i do borbi među njima. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je znao da će se u vrijeme ashaba desiti te kušnje. To se vidi iz hadisa u kojem se prenosi da se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, popeo na jednu od kula u Medini i upitao ashabe:

- *"Vidite li ono što ja vidim?*
- *Ne vidimo - odgovoriše ashabi.*
- *Ja zaista vidim iskušenja koja padaju među vaše kuće kao što pada kiša."* (sahih)[100]

En-Nevevi, rahimehullah, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uporedio iskušenja sa kapima kiše zbog njihovog mnoštva i obilnosti. Ta iskušenja će zadesiti sve ljude kao što se to desilo u bici na Džemelu, Siffinu, Harri, ubistvo Osmana, radijallahu anhu, i ubistvo Husejna, radijallahu anhu, i sl.

U najavljivanju ovih događaja, zatim njihovom ostvarivanju dokazuje se još jedna od Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, mu'džiza (nadnaravnih djela).[101]

Kao što sam već napomenuo ubistvo Osmana, radijallahu anhu, je bilo povod i razlog pojavljivanja drugih kušnji kao što su bitke na Džemelu, Siffinu, pojavljivanje Havaridža i drugih. Takođe od kušnji koja je zadesila islamski ummet je bila bitka Harre, zatim

---

[99] Hadis u to značenju prenosi El-Buhari 13/48.

[100] Prenosi ga Muslim 18/7.

[101] Nevevijev komentar Muslima 18/8.

problem oko toga da li je Kur'an stvoren o čemu se posebno može pisati.

Od kušnji koje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio da će se desiti prije Sudnjeg dana je također:

OPONAŠANJE RANIJIH NARODA

Oponašanje Židova, Kršćana i drugih nevjernika u oblačenju i drugim običajima je jedan od predznaka Sudnjeg dana. Žalosno je da su se neki muslimani u tome toliko opustili da su se počeli diviti kafirima i uzimati ih sebi za uzor.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok moj ummet ne bude slijedio (oponašao) ranije narode, pedalj po pedalj, aršin po aršin.*

- Poslaniče, je li se to misli na Perzijance i Rimljane? - upitaše prisutni.

- Pa ko drugi nego oni - odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. (sahih)[102]

Ovo oponašanje nevjernika je toliko zavelo neke muslimane da su oni čak i vjeru napustili, smatrajući da neće doživjeti nepredak sve dok ne zapostave Allahovu, dželle šanuhu, Knjigu (Kur'an) i Sunnet Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovi jadnici i ne znaju da je muslimane dovelo u ovakav nezavidan položaj upravo to napuštanje Allahovog, dželle šanuhu, zakona i prihvatanje drugih ljudskih zakona, otuđivanje od vjere do te mjere da je kod pojedinaca ostalo samo muslimansko ime i ništa više.

Toliko su, i muškarci i žene, slijedili i oponašali nevjernike u griješenju da se ostvario upravo onaj način oponašanja koji je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio govoreći: *"Slijedićete*

---

[102] Prenosi ga El-Buhari 13/300.

ranije narode, pedalj po pedalj, aršin po aršin, pa čak kada bi oni ušli u gušterovu jazbinu (rupu) vi biste ih u tome slijedili." (sahih)[103]

Kao što vidimo većina kušnji koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio već se obistinila, mada se kušnje iz dana u dan i dalje pojavljuju i povećavaju.

SMUTNJA GOVORA (JEZIKA) I OLOVKE (PISANJA)

Također, od kušnji koje će zadesiti naš ummet je kušnja govora i pisanja.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom hadisu kaže:

"Doći će velika smutnja koja će obuhvatiti sve Arape a oni koji u njoj budu ubijeni ući će u džehennem.[104] *Jezik će tada biti opasniji od sablje.* (hasen)[105]

U drugim rivajetima se kaže da će kušnja olovke (pisanja) biti teža i opasnija od sablje. Na žalost i ovo smo doživjeli pa vidimo u čemu se naša sijela provode, u kakvom razgovoru, kao što vidimo mnoge novine pretrpane člancima koji siju smutnju i raspiruju fitnetluke, a ne želi se takvim pisanjem postići Allahovo, dželle šanuhu, zadovoljstvo. Molimo Allaha, dželle šanuhu, da nas zakloni od jasnih i nejasnih iskušenja. (amin)

---

[103] Prenose ga El-Buhari i Muslim. Pogledati prethodne hadise.

[104] Ući će u džehennem zato što su se borili s nijetom svađe a ne s nijetom da Allahova, dželle šanuhu, riječ vlada, niti da se zaštiti onaj kome je zulum (nepravda) učinjen.

[105] Prenosi ga Et-Tirmizi 6/402, Ebu Davud i Ibnu Madždže.

13. POJAVLJIVANJE LJUDI LAŽLJIVACA KOJI ĆE ZA SEBE TVRDITI DA SU POSLANICI

Od predznaka Sudnjeg dana koji su se obistinili je pojavljivanje lažljivaca koji će za sebe tvrditi da su poslanici. Njihov broj će biti približno trideset. Neki od njih su se pojavili još za vrijeme Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, neki za vrijeme ashaba i još uvijek se pojavljuju.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se ne pojavi oko trideset dedždžala, lažljivaca i svi će za sebe tvrditi da su poslanici."* (sahih)[106]

Od ovih lažnih Poslanika do sada su se već pojavili:

- Musejleme El-Kezzab koji se pojavio pred kraj Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života, te mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao pismo i nazvao ga lažovom. Njega su muslimani ubili za vrijeme Ebu Bekrove, radijallahu anhu, vladavine u poznatoj bici na Jemami.
- U Jemenu se pojavio Esved El-Anesi koji je ubijen prije Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti.
- Takođe se pojavila i žena po imenu Sedžah, koju je pomenuti Musejleme oženio, pa pošto je Musejleme ubijen ona se povratila u Islam.
- Tulejha ibnu Huvejlid El-Esedi se pokajao i vratio u vjeru.
- Muhtar ibnu Ebi Ubejd Es-Sekafi se proglasio Poslanikom u Kufi.
- Haris El-Kezzab se pojavio za vrijeme halife Abdul-Melika ibnu Mervana i ubijen je.
- U novije vrijeme u Indiji se pojavio Mirza Ahmed El-Kadijani koji se proglasio Poslanikom i rekao da je on Isa koji se očekuje i

[106] Prenosi ga El-Buhari 6/616 i Muslim 18/45.

tome slično, ali mu je ulema žestoko odgovorila i ubrojala ga u skupinu lažljivaca.

- 1233.h. u Iranu se pojavio Mirza Abbas a umro je Palestini 1309.h.
- Takođe se i u Sudanu pojavio Mahmud Muhammed Taha i zaveo je dosta svijeta. Ubijen je 1958.g. Ovakvi lažljivci će se pojavljivati sve dok im poslednji ne bude ćoravi Dedždžal.[107]

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u hadisu kaže: *"Tako mi Allaha, neće nastupiti Sudnji dan sve dok se ne pojavi trideset lažljivaca a poslednji će im biti ćoravi Dedždžal."* (sahih)[108]

Od ovih lažljivaca bit će četiri žene, a ostalo su muškarci, kao što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u hadisu koji prenosi Huzejfe, radijallahu anhu, najavio: *"Biće u mom ummetu dvadeset i sedam dedždžala, četiri će biti žene, a ja sam posljednji Poslanik, i nema poslanika iza mene."* (sahih)[109]

14. RAŠIRENOST BEZBJEDNOSTI (SIGURNOSTI)

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok konjanik ne bude (bez straha) prelazio rastojanje od Iraka do Mekke, ne bojeći se nikoga, osim da u putu zaluta." (sahih)[110]

Ovaj predznak se obistinio još u vrijeme ashaba, radijallahu anhum, kada se Islam proširio i kada je zavladala opšta pravda u tim područjima.

Adijj ibnu Hatim, radijallahu anhu, kaže:

---

[107] Pojavljivanje ćoravog Dedždžala je jedan od velikih predznaka Sudnjeg dana.

[108] Prenosi ga Ahmed 5/16.

[109] Prenosi ga Ahmed 5/396.

[110] Prenosi ga Ahmed 2/370.

"Dok sam sjedio kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, došao je jedan čovjek i požalio se na siromaštvo. Zatim je došao drugi i požalio se na razbojnike koji su presretali karavane i pljačkali putnike.

Tada mi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče:

- *O Adijju, jesi li ti kada vidio mjesto Hiru?*[111]

- *Nisam ga vidio, ali sam čuo za to mjesto - odgovorih ja.*

- *Ako duže poživiš sigurno ćeš vidjeti kako žena sama u nosiljci na devi putuje od Hire sve do tavafa oko Kabe, ne bojeći se nikoga osim Allaha, dželle šanuhu, - reče Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.*

- *Kako će proći pored razbojnika iz plemena Tajj koji su se pročuli po svom zlu - pomislih ja.*

- *I ako duže poživiš vidjećeš da će Kisrine riznice pasti kao plijen..."* (sahih)[112]

Na kraju ovog hadisa Adijj, radijallahu anhu, kaže: "Već sam doživio i vidio da žena sama u nosiljci na devi dolazi iz Hire i tavafi oko Kabe ne bojeći se nikog osim Allaha, dželle šanuhu, i bio sam među onima koji su osvojili blago Kisre ibnu Hurmuza, a ako malo duže poživite vidjećete ono što je Poslanik, Ebul-Kasim, sallallahu alejhi ve sellem, najavio da će čovjek nositi punu šaku blaga, ne nalazeći onoga ko bi to od njega primio." (sahih)[113]

Kao što iz ovog hadisa od Adijja, radijallahu anhu, vidimo da se ovaj predznak - opća sigurnost - još u njegovo vrijeme, ostvario, takođe će se - inšaallah - obistiniti i u vrijeme Mehdije i Isa'a, alejhisselam, kada zavlada pravednost, nakon zuluma i nepravde.

---

[111]Mjesto u Iraku udaljeno tri milje od Kufe.

[112]Pogledati preostali dio hadisa u jedanaestom predznaku Sudnjeg dana, IZOBILJE IMETKA.

[113]Prenosi ga El-Buhari 6/610.

15. POJAVLJIVANJE VATRE U HIDŽAZU

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je najavio da će jedan od predznaka Sudnjeg dana biti velika vatra koja će se pojaviti u Hidžazu (zapadnom dijelu Arabije) koja će obasjati vratove deva u Busri, nedaleko od Damaska, u Siriji.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se ne pojavi velika vatra u području Hidžaza koja će osvijetliti vratove deva u Busri (u Siriji)."* (sahih)[114]

I, uistinu, u petak 5. 6. 654.h. u okolini Medine se pojavila velika vatra koja je obasjavala sve do mjesta Busre, tako da su njeni stanovnici vidjeli vratove deva prema toj svjetlosti. Dva dana prije toga (u srijedu) su Medinu i njenu okolinu zadesili snažni potresi koji su potrajali sve do petka, kada se pojavila ta velika vatra, koja je svijetlila više od mjesec dana. Čak su ljudi u Tejmi (oazi u sjevernoj Arabiji) u svojim kućama pisali knjige prema svjetlosti te velike vatre.

Njen plamen je dostizao visinu tri munare i ona se vidjela i iz Mekke i iz Busre. Ta vatra nije imala toplotu jer je u Medinu dolazio hladni povjetarac i iz toga se razumjelo da je to jedan od Allahovih znakova. Mnogi učenjaci, kao što su En-Nevevi i Ibnu Hadžer, kao i historičari Ibnu Kesir, Ebu Šame i mnogi drugi su ovaj događaj pomenuli u svojim knjigama.

Mustafa Šelebi u svojoj knjizi "Sahihu ešratis-sa'a" kaže: "Ko pročita ono što je napisano o ovoj velikoj vatri i o tom događaju zaključiće da je ona bila slična onome što se u današnjem vremenu naziva veliki vulkan popraćen snažnim zemljotresima.

Također, gledajući ono što su očevici napisali vezano za taj događaj, kaže se da je ovaj Allahov, dželle šanuhu, znak imao

---

[114] Prenosi ga El-Buhari 13/78 i Muslim 18/30.

veliki uticaj na većinu ljudi koji su se tom prilikom povratili Allahu, dželle šanuhu, čineći tevbu, napuštajući griješenje i provodeći te dane u raznim vidovima ibadeta."[115]

Treba napomenuti da ova vatra koja se pojavila sredinom sedmog stoljeća po hidžri nije vatra koja će se pojaviti pred kraj dunjaluka i koja će tjerati ljude prema mjestu gdje će biti polaganje računa. O toj vatri ćemo - inašaallah - govoriti u velikm predznacima Sudnjeg dana.

16. BORBA PROTIV TURAKA (MONGOLA I TATARA)

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok ne dođe do borbe između muslimana i Turaka, ljudi čija su lica široka kao štitovi obloženi kožom, oblačiće dlakava krzna, a i obuća će im biti od krzna."* (sahih)[116]

Kurtubi kaže da su oni napali muslimane tri puta, a posljednji pohod Tatara je bio kada su uništili Bagdad pod vođstvom Džingis-kana u trinaestom stoljeću (665.h.) Njihovo napredovanje je zaustavio Kutuz pobjedivši ih u bici kod Anudžaluta i time je zaštitio muslimane od njihovog šerra. Izgled Tatara, koji su inače turskog porijekla, je baš ovakav kao što ih je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opisao u prethodnom hadisu i pojavili su se baš u vrijeme En-Nevevija, u sedmom hidžretskom stoljeću pa je i on, rahimehullah, potvrdio da se ovaj opis odnosi upravo na njih.[117]

---

[115]Pogledaj poglavlje broj 48.

[116]Prenosi ga Muslim 18/37.

[117]Pogledati komentar Muslima 18/37.

17. BORBA PROTIV NEARAPA

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan dok se ne budete borili protiv nearapa Huvza*[118] *i Kirmana*[119], *crvenih lica pljosnatih noseva, malih očiju, širokih lica kao štitovi obloženi kožom, a obuća će im biti od vunenog krzna."* (sahih)[120]

Kao što se vidi ovaj predznak je sličan ovome predhodnom, jer su čak i ti ljudi sličnog izgleda. Ovdje se misli na nearape što potvrđuje i slijedeći hadis u kojem Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Uskoro će Allah, dželle šanuhu, napuniti vaše ruke nearapima, pa će oni postati hrabri kao lavovi koji ne bježe i oni će ubijati vaše protivnike i jesti sa vama vaš plijen."* (sahih)[121]

18. IŠČEZAVANJE POVJERENJA I PREPUŠTANJE ODGOVORNIH POSLOVA ONIMA KOJI TO NE ZASLUŽUJU

Čuvati emanet, povjerenu stvar i izvršavati posao, zadatak i sve što mu je povjereno mogu samo pravi i iskreni vjernici koji osjećaju da su za to odgovorni pred svojim Gospodarom. Gubljenje osjećaja za tu odgovornost je jedan od predznaka Sudnjeg dana.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Kad se izgubi povjerenje iščekuj Sudnji dan!

- A kako se to gubi povjerenje Allahov Poslaniče? - upitaše.

---

[118] Huvzestan je jedno od područja Ehavaza.

[119] Područje istočno od Perzije a južno od Horosana.

[120] Prenosi ga El-Buhari 6/604.

[121] Prenose ga Ahmed 5/11 i Et-Taberani. Pogledati Medžmeuzzevaid 7/311.

- *Kada se poslovi prepuste onima koji nisu za to sposobni, iščekuj Sudnji dan - odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem."* (sahih)[122]

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je objasnio Huzejfi, radijallahu anhu, da je emanet stavljen na dnu ljudskih srca i da će se postepeno gubiti, pa će nastupiti vrijeme kada će ljudi međusobno trgovati, a nećeš moći naći među njima nikoga da čuva emanet, pa će se govoriti: "Ima u tom i tom mjestu povjerljiv čovjek." U to vrijeme će se za neke ljude sa oduševljenjem govoriti: "Ah što je pametan, ah što je dosjetljiv, ah što je izdržljiv, a u njegovom srcu neće biti ni truna imana (vjere)." (sahih)[123] To stanje će nastupiti kada kod ljudi nestane bogobojaznosti i straha od Allahove kazne i kada njihov iman oslabi.

Također, će se na položaje i funkcije postavljati oni koji to ne zaslužuju niti su za to sposobni pa će ljude predvoditi i predstavljati oni najgori. Lošima će se davati prednost nad dobrima. Nastupiće - kako je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio - varljive godine u kojima će se stvari izokrenuti; pa će se lašcu vjerovati a ne onome ko govori istinu, za poštenog će se govoriti da je varalica, a varalicu će smatrati poštenim i tome slično, kao što ćemo to, inšaallah, kasnije napomenuti.

19. NESTANAK ILUMA (ZNANJA) I PROŠIRENOST NEZNANJA

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je najavio da je od predznaka Sudnjeg dana, proširenost neznanja (džehla) a nestanak znanja, kao što to prenosi Enes ibnu Malik, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka*

---

[122] Prenosi ga El-Buhari 11/333.

[123] Značenje ovog hadisa prenosi El-Buhari 11/333.

Sudnjeg dana je da će nestati znanja a proširiće se neznanje." (sahih)[124]

Ebu Musa i Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenose da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista će pred Kijamet nastupiti dani u kojim će se spustiti i proširiti neznanje a dići će se znanje."* (sahih)[125]

DŽAHILI (NEZNALICE) ĆE DAVATI FETVE (FIKHSKE ODGOVORE)

Znanja će nestati smrću učenih ljudi kao što je to pojašnjeno u hadisu koji prenosi Abdullah ibnu Amr ibnul-As, radijallahu anhu, da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: *"Zaista Allah, dželle šanuhu, neće nauku uzeti čupajući je iz grudi svojih robova, nego će je uzeti uzimajući duše učenjaka, pa kada ne bude ostao ni jedan učen čovjek, ljudi će za svoje poglavarae uzeti neznalice, koji će, kada budu pitani za neke propise davati fetve bez posjedovanja odgovarajućeg znanja i tako će skrenuti sa pravog puta a i druge odvoditi u zabludu."* (sahih)[126]

Alija, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Na blizinu Sudnjeg dana ukazuju slijedeće stvari:*

- *Kada bude puno onih koji će sa minbera (govornica) govoriti,*
- *Kada vaši učeni (ulema) budu naklonjeni vašim vlastima (pretpostavljenima), pa im odobre i dozvole ono što je zabranjeno, a zabrane im ono što je bilo dozvoljeno i budu im davali fetve (odgovore) onakve kakve njima odgovaraju,*
- *kada vaši učeni budu tražili nauku da uzmu vaše dinare i dirheme,*

---

[124] Prenose El-Buhari 1/178 i Muslim 16/222.

[125] Prenosi ga El-Buhari 13/13.

[126] Prenose ga El-Buhari 1/194 i Muslim 16/223.

- i kada počnete trgovati sa Kur'anom."[127]

Kada pogledamo ovaj hadis i našu današnju situaciju, kako se sa fetvama traži svačije drugo zadovoljstvo više nego Allahovo, dželle šanuhu, te šta se radi s Kur'anom, na što se svelo njegovo učenje, onda uistinu treba da se zapitamo kakvi smo mi muslimani?!

Sa ovim ilumom (znanjem) koje će se dići misli se na poznavanje propisa iz Kur'ana i Sunneta, jer to je znanje koje su Allahovi poslanici ostavili učenim ljudima u emanet, jer učenjaci su nasljednici Allahovih poslanika, pa kada odu učenjaci sa njima će otići i taj ilum i zamrijeće praktikovanje Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, sunneta te će se pojaviti raznorazne novotarije (bid'ati) u vjeri i proširiće se neznanje.

Međutim, što se tiče ovosvjetskog znanja ono će biti u porastu i napretku i sa ovim hadisima se ne misli na to dunjalučko znanje. Pravi učenjaci su oni koji rade i postupaju po onome što su naučili i oni usmjeravaju ummet, upućuju ga na put istine i hidajeta (upute). Znanje bez praktikovanja nema nikakve koristi nego će to biti samo šteta i kazna za onoga ko je nešto znao a to nije radio.

Dakle, učenjaka će biti sve manje i manje a još će manje biti onih koji će ono što znaju sprovoditi u djelo, što potvrđuje i dodatak već pomenutom hadisu koji prenosi El-Buhari (10/456) da će se pored dizanja znanja, i proširivanja neznanja *"... i malo raditi po tome."* tj. malo će se sprovoditi u djelo ono što se zna.

Znanje će se smanjivati a džehl (neznanje) će se širiti do te mjere da ljudi neće poznavati osnovne islamske propise, kao što je najavljeno u hadisu koji prenosi Huzejfe, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Nestajaće Islama kao što pruge na štofu (odjelu) nestaju (izližu se), do te mjere da se neće znati šta je post, šta namaz, šta hadž, šta*

---

[127]Prenosi ga Ed-Dejlemi u Firdevsu. Pogledati Muhtesarur-risale str.48.

zekat. Alahova knjiga će za jednu noć biti dignuta pa na Zemlji neće ostati od nje ni jedan ajet. Ostaće samo grupe ljudi, starac i starica koji će govoriti: "Naše smo očeve (pretke) zatekli da izgovaraju ovu riječ: "La ilahe illellah", pa je i mi izgovaramo..." (sahih)[128]

Ashab Abdullah ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: "Kur'an će biti uzet od vas, u toku jedne noći će biti izbrisan iz grudi hafiza pa na zemlji od njega neće više ništa ostati." (sahih)[129]

Ibnu Tejmije, rahimehullah, kaže: "Pretkraj dunjaluka će Kur'an biti dignut iz mushafa i hafiskih grudi, pa neće u grudima ostati ni jedna riječ, niti će u mushafima ostati ijedan harf."[130]

A još gore od svega toga biće da se na Zemlji neće spominjati Allahovo, dželle šanuhu, ime, kao što to stoji u hadisu koji prenosi Enes, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se na Zemlji ne prestane spominjati: "Allah, Allah." (sahih)[131]

To će biti vrijeme koje je najavio Ibnu Omer, radijallahu anhu, u hadisu gdje kaže: *"... Pa će ostati otpad ljudi, koji neće znati šta je dobro, niti će sprječavati zlo."* (sahih)[132]

20. NATJECANJE U GRADNJI VISOKIH KUĆA

Od predznaka Sudnjeg dana koji su se pojavili ubrzo nakon Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti je natjecanje ljudi u gradnji visokih i ukrašenih kuća. Svakako je to bio rezultat imetka

---

[128] Prenose ga Ibnu Madždže 2/1344 i El-Hakim 4/473. Pogledati i Fethul-Bari 13/16 i Sahihul-džamius-sagir (7933).

[129] Prenosi ga Et-Taberani. Pogladati Medžmeuzzevaid 7/329 i Fethul-Bari 13/16.

[130] Fetava Ibnu Tejmije 3/198.

[131] Prenosi ga Muslim 2/178.

[132] Prenosi ga Ahmed.

koji se nakupio i dunjalučkih blagodati koje su im date pa ih je zadesila bolest koje je zadesila i narode prije njih pa su počeli sakupljati imetak i trošiti ga u nepotrebne stvari. U to natjecanje u gradnji, su se uključili beduini (seljaci) i drugi potrebni i siromašni ljudi kojima se dunjaluk otvorio.

U drugom hadisu o Džibrilovom, alejhisselam, dolasku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, između ostalog on ga pita za vrijeme nastupanja Sudnjeg dana, pa mu Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, odgovara:

"... Upitani o tome ne zna ništa više od onog koji ga pita, ali će te obavijestiti o njegovim predznacima; kada žena (majka) rodi sebi zapovjednika, kada vidiš bosonoge, neobučene, siromašne pastire da se natječu u gradnji visokih zgrada." (sahih)[133]

U rivajetu Ebu Hurejre, radijallahu anhu, se kaže: *"Kada vidiš se pastiri natječu u gradnji visokih kuća to ti je od predznaka Sudnjeg dana."* (sahih)[134]

U drugom El-Buharijevom rivajetu se kaže: *"Neće nastupiti Sudnji dan... dok se ljudi ne počnu natjecati u gradnji visokih zgrada."*[135]

Takođe je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio da će se kuće ukrašavati kao što se ukrašava štof za odijela. U hadisu se kaže: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok ljudi ne počnu graditi kuće i ukrašavati ih šarama kao što se štof za odijelo ukrašava."* (sahih)[136]

21. DA ĆE MAJKA RODITI SEBI ZAPOVJEDNIKA

Ovaj predznak Sudnjeg dana je najavljen skupa sa prethodnim predznakom u istom hadisu o Džibril, alejhisselamu, u kojem

---

133 Prenosi ga Muslim 1/158.
134 Prenosi ga El-Buhari 1/114 i Muslim 1/161.
135 El-Buhari 13/81.
136 Prenosi El-Buhari u "El-edebul-mufred" str. 63 (778).

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"... ali ću te obavijestiti o njegovim predznacima; kada majka rodi sebi zapovjednika..."* (sahih).

Ovaj hadis ukazuje na to kakvo će vrijeme nastupiti pred Kijamet, da će se stvari do te mjere izokrenuti pa će onaj koji je rođen naređivati svojoj majci, iako bi to trebalo biti obrnuto. Ovaj predznak se obistinio jer vidimo da je danas neposlušnost prema roditeljima, nažalost, prešla svaku mjeru. Kur'an nam brani da svome roditelju čak kažemo i "uh" a kamoli šta drugo i gore od toga. Međutim, šta sve čujemo da djeca svojim roditeljima kažu, i ne samo kažu nego i urade. Čak se dešava da ih psuju, grde pa čak i udaraju, na sudu ih optužuju i tome slično. Na Zapadu se djeca "pobrinu" da što prije roditelje strpaju u domove za starce i tako ih se riješe.

Kada s druge strane pogledamo, da Islam obećava onima koji lijepo postupaju prema svojim roditeljima džennet, onda uistinu vidimo koliko je Islam pretekao zapadnu "civilizaciju" svojim principima, kojih se mi muslimani počesto stidimo i odričemo. A zašto?

22. MNOŠTVO RATOVA I UBIJANJA

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan dok među vama ne bude puno "herdža". A šta je to "herdž" o Poslaniče? On odgovori: "Ubijanje, ubijanje."* (sahih)[137]

U El-Buharijevoj predaji se ovako kaže: *"Pred Sudnji dan će nastupiti dani "herdža" (ubijanja), dani u kojima će nestati iluma (znanja) a raširiće se neznanje."*

---

[137]Prenosi ga Muslim 18/13.

Ebu Musa, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pred Sudnji dan biće mnogo "herdža".*

- A šta je to herdž?

- Ubijanje - odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

- Pa zar će biti ubijanja više nego što mi ubijamo, mi u jednoj godini ubijemo više od sedamdeset hiljada? - upitaše ashabi.

- Ne mislim na vaše ubijanje mušrika, nego na vaše međusobno ubijanje - reče Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

- A hoćemo li mi tada biti pri pameti? - upitaše ashabi.

- Zaista će pamet većini ljudi toga vremena biti oduzeta, pa će njima zavladati maloumnici (talog od ljudi), od kojih će većina misliti da su u pravu, a niko od njih nije u pravu." (sahih)[138]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, neće se završiti dunjaluk sve dok ljudima ne nastupi vrijeme u kojem ubica neće znati zašto je ubio, niti će ubijeni znati zbog čega je ubijen..."* (sahih)[139]

Mnogo od ovoga najavljenog već se ostvarilo, zbog kušnji u koje je zapao islamski ummet, te zbog proizvodnje raznih vrsta oružja a i zbog toga što je većini ljudi oduzeta pamet, kao što je to maloprije u hadisu spomenuto, neka nas Allah, dželle šanuhu, zakloni i sačuva od svih iskušenja.

U hadisima je spomenuto da je ovaj ummet, ummet kome se Allah, dželle šanuhu, smilovao, te neće imati kaznu na drugom svijetu, nego je Allah, dželle šanuhu, dao kaznu ovome ummetu na dunjaluku; u iskušenjima, potresima i ubijanjima.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Zaista je moj ummet ummet kome se Allah, dželle šanuhu, smilovao, i oni neće*

---

[138]Prenosi ga Ahmed 4/414 i Ibnu Madže 2/1309 (3959). Pogledati "Šerhussunneh" 15/28 (4234) i Sahihul-džami'issagir (2043).

[139]Prenosi ga Muslim 18/35.

polagati račun, niti će biti kažnjeni, zaista je njihova kazna u ubijanju, potresima i iskušenjima." (sahih)[140]

U predaji Ebu Musa'a, radijallahu anhu, se kaže: *"Zaista je moj ummet ummet kome se Allah, dželle šanuhu, smilovao, oni neće imati kaznu na ahiretu jer je njihova kazna na dunjaluku: ubijanje, komešanje (nemiri) i potresi."* (sahih)[141]

Pogledajmo šta su učenjaci rekli u komentaru ovog hadisa:

Znači da je ovom ummetu ukazana posebna milost i blagodat, jer su njegovim pipadnicima olakšani mnogi propisi u odnosu na ranije narode, po pitanju tevbe, čistoće, davanja zekata i slično. To je spomenuto i u hadisu u kojem se kaže da, kad god čovjeka zadesi kakva nedaća, pa čak i trn kada ga ubode pa to on strpljivo podnese, Allah, dželle šanuhu, mu time oprašta jedan grijeh.

Međutim, što se tiče toga da ovaj ummet neće biti kažnjen na ahiretu, to znači da njihova kazna neće biti teška kao kazna za nevjernike. Takođe se kaže da će Allah, dželle šanuhu, većini pravih pripadnika ovog ummeta oprostiti grijehe.

El-Kari kaže da će oni biti nagrađeni za iskušenja kroz koja su prošli na dunjaluku, kao što su ratovi, bolesti i sl. i to će im biti jedan vid kazne, pa će im se zbog toga uvećati nagrada, a dunjalučka patnja je lakša od ahiretske. On takođe kaže: "Možda se sa ovim hadisom misli na one vjernike koji ne budu radili velike grijehe, ili se misli na prve generacije ashaba i onih iza njih, ili se misli da će time biti obuhvaćeni oni koji zasluže da im Allah, dželle šanuhu oprosti grijehe. Neki od učenjaka smatraju da se sa ovim ummetom misli samo na one prave sljedbenike Muhammeda,

---

[140]Prenosi ga Ebu Davud 11/358 (4258) i El-Hakim u El-Mustedreku 4/253. Pogledati Silsiletul-ehadisi sahiha 2/684 i El-džamiussagir.

[141]Prenosi ga Ahmed 4/410 i pogledati "Silsile" 2/684/(955) i Sahihudžamiisagir (1734).

sallallahu alejhi ve sellem, koji izvršavaju ono što je Allah, dželle šanuhu, naredio i klone se onoga što je On zabranio.[142]

23. KRATKOĆA VREMENA

Jedan od predznaka Sudnjeg dana je da će ljudi osjećati da vrijeme sve brže i brže prolazi.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Od predznaka Sudnjeg dana je da će biti kratko vijeme..."* (sahih)[143]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok ne nastupi kratkoća u vremenu; pa godina bude trajala kao mjesec, mjesec kao sedmica, sedmica kao dan, dan kao sat, sat kao varnica."* (sahih)[144]

U pojašnjavanju ovoga predznaka ima nekoliko mišljenja a najprihvatljivije je da se time misli na smanjivanje bereketa u vremenu. Ibnu Hadžer kaže: "Ovo smo doživjeli u našem vremenu jer osjećamo da nam dani sada tako brzo prolaze, što nije bio slučaj ranije."[145]

Kada je ovo bio slučaj sa Ibnu Hadžerom, rahimehullah, koji je živio u devetom hidžretskom stoljeću (umro je 852.h.), i koji je napisao toliko tomova knjiga, komentarišući i ocjenjujući hadise Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa kakav je slučaj sa nama koji živimo u ovom vremenu, prepunjenom raznim stvarima koje oduzimaju korisno vrijeme. Nadam se da se svi slažemo da neke poslove koje sada radimo daleko teže i sporije možemo završiti nego što je to bio slučaj prije desetak godina. I pored svega ovoga, i pored saznanja da ćemo za svaku minutu svoga

---

[142] Pogledati Avnul-Ma'bud 11/359.

[143] Prenosi ga El-Buhari 13/81.

[144] Prenosi ga Ahmed 2/537 i Et-Tirmizi 6/624.

[145] Fethul-Bari 13/16.

vremena biti pitani na Sudnjem danu, žalosna je činjenica da nalazimo veliki broj ljudi, pa čak i onih koji se ubrajaju u učene (alime) da znaju po nekoliko sati dnevno - bez ikakve dunjalučke ili ahiretske koristi - potrošiti gledajući utakmice, bezvezne filmove, igrajući šah i sl. Neka nas Allah, dželle šanuhu, uputi i zaštiti od trošenja vremena u ono čime On, dželle šanuhu, nije zadovoljan.

Kada je već riječ o bereketu u vremenu onda je zgodno da tu spomenemo hadis, odnosno dovu Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u kojoj kaže: *"Dragi Allahu, Ti učini bereket mome ummetu u ranjenju (ranim satima dana)."* (hasen)[146]

Iz ovoga hadisa se zaključuje da je najbereketnije vrijeme za rad i sticanje nafake u ranim jutarnjim satima. Molimo Allaha, dželle šanuhu, da nam dadne bereket u vremenu i da nam pomogne da ga utrošimo u ono što je korisno (amin).

24. MEĐUSOBNA BLIZINA ČARŠIJA

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se ne pojave kušnje, dok se ne bude mnogo lagalo i dok se čaršije, jedna drugoj, ne približe."* (sahih)[147]

Rahmetli Hamud Tvjejdžeri kaže: "Što se tiče međusobne blizine čaršija i trgova vjerovatno se tu misli na ovo što smo mi u ovom vremenu doživjeli, kao što su lahkoća komunikacija, brzina putovanja i savremenost radio-tehničkih uređaja, pa čim se promijeni cijena neke robe u jednom dijelu svijeta, za nekoliko minuta se ta cijena zna na drugom kraju svijeta. Također, čovjek danas za nekoliko sati može preći udaljenost, za koju je nekad trebalo

---

[146] Prenose ga Et-Tirmizi 4/402, En-Nesai, Ebu Davud, Ibnu Madždže, Ed-Darimi i drugi.

[147] Prenosi ga Ahmed 2/519. Pogledati Medžmeuzzevaid 7/327.

mjeseci, obaviti trgovinski posao i istog dana se može vratiti kući." Današnje berze, sajmovi, izložbe i ostalo, tome slično, su jedan vid ostvarenja ovoga predznaka Sudnjeg dana. Čaršije su se međusobno približile u tri vida:

1- Brzina saznavanja promjene cijena,

2- Brzina putovanja iz jednog mjesta u drugo, pa čak ako je i udaljeno,

3- Njihova približenost u cijenama i ravnanje jednih prema drugima.

25. POJAVLJIVANJE ŠIRKA (VIŠEBOŠTVA) U OVOM UMMETU

Od predznaka Sudnjeg dana koji su se u mnogome obistinili je da će se neki ljudi i neka sela povratiti širku (mnogoboštvu), obožavati kipove, graditi turbeta na kaburima, veličajući one koji su tu ukopani, oko njih tavafiti, tražeći bereket, zauzimanje, prinositi im žrtve i raditi sve druge poslove koji odvode u širk.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"... i neće nastupiti Sudnji dan sve dok se neka plemena od mog ummeta ne priključe mušricima, i dok neka plemena ne počnu obožavati kipove."* (sahih)[148]

U drugom hadisu se kaže: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se žene iz plemena Devs ponovo ne počnu gurati tavafeći oko Zil-halesa, a Zul-hales je kip koji su obožavali u džahilijjetu."* (sahih)[149]

Ovo se uistinu ostvarilo pa su ova sela, južno od Taifa, kada se proširilo neznanje ponovo počela obožavati kipove i to je potrajalo sve dok nije Muhammed ibnu Abdul-Vehhab došao i pozvao ljude da obožavaju Allaha, dželle šanuhu, a da napuste ta ružna mjesta koja su kasnije i porušena.

---

[148] Prenose ga Et-Tirmizi 6/466 i Ebu Davud 11/322.

[149] Prenosi ga El-Buhari 13/76 i Muslim 18/32.

Iz ovoga se da zaključiti da će se situacija toliko pogoršati i da će se ljudi vratiti onim džahilijetskim poslovima koje zdrav razum ne prihvata. Takođe treba napomenuti da se sa širkom ne misli samo na obožavanje kipova, turbeta i sličnog, nego u to ulazi sve ono što je u suprotnosti sa istinskim sprovođenjem "La ilahe illellah" u djelo. To naglašava i rahmetli Sejjid Kutb pa kaže: "Ako se neko pridržava vjere samo u izvršavanju vjerskih obreda; abdesta, namaza, posta zekata, hadždža, a u isto vrijeme u svom ekonomskom, političkom i društvenom životu prihvata druge zakone osim šeriatskog... ili se u svome ahlaku, običajima, oblačenju povinuje nekom od ljudskih idola, takav čovjek uistinu čini širk..."[150]

Nema sumnje da se u širk ubraja i ono što se često čuje kod našeg naroda: "Ja obožavam tog i tog glumca,... fudbalera,...pjevača,... svoje dijete" i slično. Dragi Allahu, mi se Tebi utječemo od činjenja širka u onome što znamo da je širk, a od Tebe tražimo oprost za ono što ne znamo da je širk.

26. POJAVLJIVANJE RUŽNIH I NEPRISTOJNIH DJELA, KIDANJE RODBINSKIH VEZA I RUŽAN ODNOS PREMA KOMŠIJAMA.

Abdullah ibnu Amr, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se ne pojave: ružna djela i nepristojan (besraman) govor, kidanje rodbinskih veza i ružan komšijski odnos."* (sahih)[151]

Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka Sudnjeg dana je pojavljivanje*

---

150 "Tarikud-da've fi Zilalil-Kur'an" 1/28 od Ahmeda Faiza.

151 Prenosi ga Ahmed 10/26 i Hakim u Mustedriku 1/75.

ružnih djela, nepristojnog govora i kidanje rodbinskih veza." (hasen)[152]

Ovi predznaci su se uveliko obistinili, pa vidimo da ljudi rade ružna djela, a što je još veći grijeh, onda o tome bez ikakvog stida govore i ponoseći se pričaju.

Također je isti slučaj sa kidanjem rodbinskih veza, pa često vidimo one najbliže, da se i pored toga što žive u istom gradu, rijetko kada ili nikako ne obilaze, nego se čak dešava da rođena braća, zbog nekakvih nevažnih dunjalučkih nesuglasica čak i po nekoliko godina ne govore. Sve je to rezultat slabog imana, jer Islam mnogo podstiče na očuvanje rodbinskih veza i upozorava na opasnost njihovog kidanja. Allah, dželle šanuhu, u Kur'anu kaže: *"Zar vi ne biste, kad bi ste se vlasti dočepali, nered na Zemlji činili i rodbinske veze kidali! To su oni koje je Allah, dželle šanuhu, prokleo i gluhim i slijepim ih učinio. Kako oni ne razmisle o Kur'anu, ili su im na srcima katanci."*[153]

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Neće ući u džennet onaj koji bude kidao rodbinske veze."* (sahih)[154]

A što se tiče komšijskih odnosa, tu je žalosna situacija. Koliko ima ljudi da jedan kraj drugoga stanuju a u stvari se i ne poznaju, niti se posjećuju, a vrlo često samo jedan drugog ezijete i štetu nanose. A Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je strogo zabranio da se komšija uznemirava pa kaže: *"Ko vjeruje u Allaha i ahiret (drugi svijet) neka ne uznemirava svog komšiju!"* (sahih)[155]

U drugim hadisima Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podstiče na dobročinstvo prema komšijama pa kaže: *"Ko vjeruje u Allaha,*

---

152 Pogledati Medždžmeuzzevaid 7/284.

153 Sure Muhammed 22-24.

154 Prenosi ga Muslim 16/114.

155 Prenosi ga Muslim 2/20.

dželle šanuhu, i Ahiret neka lijepo postupa prema svome komšiji!" (sahih)[156]

"Džibril, alejhisselam, mi je toliko preporučivao lijep odnos prema komšiji, da sam pomislio da će ga učiniti mojim nasljednikom." (sahih)[157]

27. PODMLAĐENOST STARACA

Ibnu Abbas, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Biće pred kraj dunjaluka ljudi koji će svoje brade farbati crnom bojom, u obliku volja od golubova i ti ljudi neće ni osjetiti džennetski miris."* (sahih)[158]

Ovo što je najavljeno u ovom hadisu već se ostvarilo pa vidimo mnogo ljudi koji svoju kosu i bradu farbaju crnom bojom. Također se primjećuje da mnogi ljudi briju brade sa strana (obraza) a ostavljaju je na vrhu brade, pa kada još to ofarbaju crnom bojom, onda to uistinu liči volji od goluba. Inače, farbanje kose ili brade crnom bojom je zabranjeno hadisom, u kojem Džabir ibnu Abdullah, radijallahu anhu, kaže: *"Na dan osvojenja Mekke, Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je doveden Kuhafe (otac Ebu Bekra, radijallahu anhu) a kosa i brada su mu bile bijele (sijede) kao sugama[159] pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Obojite ovo nečim, ali ne sa crnom bojom!"* (sahih)[160]

Jedina prilika kada je dozvoljeno da ljudi farbaju kosu i bradu u crno je džihad (borba) jer tako izgledaju mlađi i snažniji pa ih se naprijatelji više boje.

---

156 Prenosi ga Muslim 2/20.

157 Prenosi ga Muslim 16/176.

158 Prenosi ga Muslim 16/176.

159 Izuzetno bijela biljka.

160 Prenosi ga Muslim 14/79.

28. RAŠIRENOST ŠKRTOSTI, GRAMZIVOSTI I POHLEPE

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, je rekao: "Od predznaka Sudnjeg dana je pojavljivanje škrtosti."[161] Također, Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći o predznacima Sudnjeg dana, rekao: *"Vrijeme će postati kratko, malo dobrih djela će se raditi i škrtost će ispuniti ljudska srca."* (sahih)[162]

Muavija, radijallahu anhu, prenosi da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: *"Situacija će postajati sve teža a kod ljudi će se povećati škrtost."* (sahih)[163]

Inače su škrtost, gramzivost i pohlepa vrlo ružne osobine koje Islam zabranjuje i obavještava da će onaj ko se kloni tih osobina biti spašen. Allah, dželle šanuhu, u Kur'anu kaže: *"A oni koji budu sačuvani gramzivosti, biće spašeni."*[164]

Džabir, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Klonite se zuluma jer će zulum (urađen na dunjaluku) biti pomrčina (tmina) na Sudnjem danu, i klonite se škrtosti jer je upravo škrtost upropastila one koji su bili prije vas. Škrtost ih je navela da prolivaju krv (da se ubijaju) i da ono što je zabranjeno smatraju dozvoljenim."* (sahih)[165]

Škrtost je bila razlogom njihove propasti na ovome svijetu, pa su se međusobno ubijali a zbog toga će biti kažnjeni i na Ahiretu.

---

161 Prenosi ga Et-Taberani u El-evsatu. Pogledati Fethul-Bari 13/15 i Medžmeuzzevaid 8/14.

162 Prenosi ga E-Buhari 13/13.

163 Prenosi ga Et-Taberani. Pogledati Medžmeuzzevaid 8/14.

164 Et-Tegabun, 16.

165 Prenosi ga Muslim 16/134.

29. MNOŠTVO TRGOVINE

Od predznaka Sudnjeg dana je rasprostranjenost trgovine, kako među ljudima tako i među ženama.

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pred Sudnji dan, ljudi će selam nazivati samo onima koje poznaju i raširiće se trgovina pa će čak i žena učestvovati u trgovini sa svojim mužem."* (sahih)[166]

Amir ibnu Taglib, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka Sudnjeg dana je raširenost i mnoštvo imetka i raširenost trgovine."* (sahih)[167]

Ovaj predznak se uveliko ostvario, trgovina se raširila i ljudi su pali u kušnju sakupljanja imetka i u tome se natječu. A to je upravo ono čega se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bojao za svoj ummet, te u hadisu kaže: *"Tako mi Allaha, dželle šanuhu, ne bojim se za vas od siromaštva, nego se bojim da će vam se dunjaluk otvoriti, kao što se otvorio onima koji su bili prije vas, pa ćete se u tome natjecati kao što su se i oni natjecali, te će vas to upropastiti kao što je i njih upropastilo."* (sahih)[168]

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dalje kaže: *"Kada osvojite Perziju i Bizantiju, kakav ćete narod postati (biti)?*

- Radićemo ono što nam je Allah, dželle šanuhu, naredio - odgovori Abdurrahman ibnu Avf, radijallahu anhu.

- Da neće biti drugačije; međusobno ćete se natjecati (u imetku), pa ćete jedni drugima zavidjeti, zatim se razilaziti i na kraju ćete jedni druge mrziti." (sahih)[169]

---

[166] Prenose ga Ahmed i El-Hakim 4/445.

[167] Prenose ga Nesai 7/244 i Ahmed 5/69. Pgledati Silsile sahiha 2/251.

[168] Prenose ga El-Buhari i Muslim 18/95.

[169] Prenosi ga Muslim 18/96.

Uistinu, natjecanje u dunjalučkim blagodatima povlači za sobom slabosti imana (vjere), propast ummeta i njegovu razjedinjenost, kao što se to do sada događalo a na žalost, i sada je takva situacija.

30. MNOŠTVO ZEMLJOTRESA

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok ne bude mnogo zemljotresa."* (sahih)[170]

Seleme ibnu Nufejl Es-Sekuni, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pred Sudnji dan će biti mnogo umiranja, a zatim će nastupiti godine zemljotresa."* (sahih)[171]

Ibnu Hadžer kaže: "Mnogo je zemljotresa i u sjevernim i u istočnim i u zapadnim zemljama, ali se sa ovim mnoštvom misli da će ti najavljeni zemljotresi duže trajati i biti opsežniji."[172]

Ovo potvrđuje i hadis u kojem Abdullah ibnu Havale, radijallahu anhu, kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je stavio ruku na moju glavu i rekao: *"O ibnu Havale, kada vidiš da se sjedište hilafeta premjestilo u Svetu zemlju[173] već se primaklo vrijeme potresa, belaja (iskušenja) i velikih događaja, tada će Sudnji dan ljudima biti bliži nego moja ruka tvojoj glavi."* (sahih)[174]

---

170 Prenosi ga El-Buhari 13/81.

171 Prenose ga Ahmed 4/104, Et-Taberani, El-Bezzar, i Ebu Je'ala. Pogledati Medžmeuzzevaid 7/306.

172 Fethul-Bari 13/87.

173 Kao što se to desilo u vrijeme Beni Umejjevićke vladavine, pa je hilafet premješten iz Medine u Siriju.

174 Prenose ga Ahmed 5/288, Ebu Davud 7/209, i El-Hakim 4/425. Pogledati Sahihu-džami'issagir 7715.

31. PROPADANJE U ZEMLJU, PRETVARANJE LJUDSKIH LIKOVA U ŽIVOTINJSKE LIKOVE I PADANJE KAMENJA SA NEBESA

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je najavio da će ovaj ummet pasti u razna iskušenja i belaje zbog grijeha koje će činiti, pa je od toga i propadanje, poniranje u zemlju, pretvaranje u životinjske likove i padanje kamenja s nebesa.

Aiša, radijallahu anha, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pretkraj ovog ummeta će biti: propadanje u zemlju, pretvaranje u životinjske likove i padanje kamenja sa nebesa.*

- Pa zar ćemo biti upropašteni a među nama će biti dobrih ljudi?
- upita Aiša, radijallahu anha...

- Da, kada preovlada griješenje i lopovluk - odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem." (sahih)[175]

Iz hadisa se razumije da će nastupiti opća propast kada se počnu činiti grijesi, pa čak i ako među ljudima bude dobrih.

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pred Sudnji dan, nastupiće propadanje u zemlju, pretvaranje u životinjske likove i padanje kamenja sa nebesa."* (sahih)[176]

U nekim hadisima se pominje da će ove vrste kazne biti spuštene ne pojedine nevjerničke frakcije kao što su zenadika (nevjernici) i kaderije (koji vjeruju u neograničenu slobodu volje).[177]

Već se obistinilo propadanje u zemlju na nekoliko mjesta, nešto u ranije vrijeme, a nešto i sada a sve je to kao opomena pred

---

175 Prenosi ga Et-Tirmizi 6/418. Pogledati Sahihul-džami'issagir 2853.
176 Prenosi ga Ibnu Madždže 2/1349. Pogledati Sahihul-džami'issagir 2853.
177 Pogledati Et-Tirmizi 6/367 i Ahmedov Musned.

tešku kaznu i to je jedan od načina zastrašivanja ljudi, ne bi li se okanili griješenja.

Također se napominje da će ova kazna zadesiti one koji budu slušali muziku i pjevačice i pili alkohol. Imran ibnu Husejn, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"U ovome ummetu će biti: propadanje u zemlju, pretvaranje u životinjske likove i padanje kamenja sa nebesa.*

- A kada će to biti? - upita jedan čovjek.

- Kada se pojave pjevačice, muzika i bude se pio alkohol - odgovori on, sallallahu alejhi ve sellem." (sahih)[178]

Treba napomenuti da pored ovog propadanja u zemlju, imaju i tri velika propadanja u zemlju koja će biti pomenuta u velikim predznacima Sudnjeg dana, inšaallah.

Već smo napomenuli neke hadise koji govore o poniranju u zemlju i pretvaranju u životinjske likove u osmom i devetom predznaku Sudnjeg dana, pa bi bilo dobro da ih pročitaš.

Neki učenjaci smatraju da će pretvaranje u životinjske oblike biti samo u prenesenom značenju, tj. da će se ljudi početi ponašati kao majmuni i svinje, ne znajući šta je halal a šta haram, niti šta je dobro a šta loše. Međutim, ispravnije mišljenje je da će se to stvarno dogoditi kao što se dogodilo ranijim narodima. Pogledaj 65-i ajet sure Bekare i pomenute hadise u osmom predznaku Sudnjeg dana. Neka nas Allah, dželle šanuhu, zaštiti od tih iskušenja. (amin)

32. ODLAZAK DOBRIH LJUDI

Od predznaka Sudnjeg dana je postepeno nestajanje dobrih i hairli ljudi a namnožavanje loših, tako da će nastupiti vrijeme pa će ostati samo loši nad kojima će biti Kijametski dan.

---

178 Prenosi ga Et-Tirmizi 6/458. Pogledati Sahihul-džami'issagir 4119.

Abdullah ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok Allah, dželle šanuhu, sa zemlje ne uzme dobre ljude, pa će ostati otpad i loši ljudi, koji neće dobro smatrati dobrim niti će loše smatrati lošim."* (sahih)[179]

Ovo vrijeme će nastupiti kada nestane nauke i učenih ljudi, pa će ljudi, sebi za pretpostavljene, uzeti neznalice koji će bez znanja davati fetve (fikhske odgovore), kao što smo to spomenuli u devetnaestom predznaku Sudnjeg dana. Dobri ljudi će nestati kada se među ljudima raširi griješenje, te kada se zanemari naređivanje dobra i odvraćanje od zla, jer kad dobri ljudi vide da se čine grijesi pa to ne spriječe onda se širi fesad (nered) i tada će ih Allah, dželle šanuhu, sve skupa kazniti. To je već spomenuto u hadisu kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan:

"... pa zar ćemo biti uništeni a među nama ima dobrih?

- Da, kada se raširi griješenje i lopovluk - odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem." (sahih)[180]

33. UZDIZANJE I POŠTIVANJE GRIJEŠNIKA I POKVARENIH LJUDI

Od predznaka Sudnjeg dana je uzdizanje i davanje prednosti pokvarenim i lošim ljudima u odnosu na dobre i poštene ljude. U to ulazi postavljanje na položaje i davanje vodećih funkcija onim najgorim među ljudima bez obzira na njihovo nevjerovanje, nepoštenje i ostale ružne osobine kojima se odlikuju. Svakako da će to vrijeme nastupiti kada se izokrenu činjenice, pa se dobro bude smatralo lošim, loše dobrim i tome slično.

Pogledajmo neke hadise koji o tome govore:

---

179 Prenose ga Ahmed i El-Hakim 4/435.

180 Prenosi ga El-Buhari 13/11.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista će nastupiti vrijeme varljivih godina, u kojima će se; vjerovati lažljivcu a nevjerovati onome koji istinu govori, davati emanet (povjerenje) varalici a povjerljivom se neće vjerovati, i glavnu riječ će imati maloumni i nesposobni."* (sahih)[181]

Također, se u jednom hadisu kaže: *"Kada se poslovi predaju onima koji nisu za to sposobni, iščekuj Sudnji dan."* (sahih)[182]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka Sudnjeg dana je ... da će se oni donji (lošiji) uzdizati nad onima gornjim (boljim)."* (sahih)[183]

Vezano za ovaj predznak je:

VESELJE AHMAKA LUKE'A IBNU LUKE'A

Kada se pojave iskušenja i kada se vjernik bude bojao za svoj iman od lopovluka i svega drugog, nasuprot njemu pojavit će se loš čovjek, glupak, ahmak kojem se ne zna ni porijeklo ni loza i on će tada biti najsretniji, ne pridajući važnost onome što se oko njega dešava. Kada se to desi znaj da je Sudnji dan blizu.

Huzejfe, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se ahmak Luke' ibnu Luke' ne bude najviše veselio i radovao dunjaluku."* (hasen)[184]

Huzejfe, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći o nestanku povjerenja, rekao:

---

[181] Prenosi ga Ahmed.

[182] Prenosi ga El-Buhari 11/332.

[183] Prenosi ga Et-Taberani u "El-evsatu". Pogledati Fethul-Bari 13/15 i "Medžme'uzzevaid" 7/327.

[184] *Prenose ga Et-Tirmizi (2210) i Ahmed 5/389.*

"... pa će se za nekog čovjeka sa divljenjem govoriti: "Kako je on jak, snažan, kako je dobar i snalažljiv, kako je pametan," a u njegovom srcu neće biti ni najmanji dio imana (vjere)." (sahih)[185]

Ovo se uistinu ostvarilo pa danas nalazimo da ljudi hvale nekog čovjeka, opisujući ga najljepšim osobinama, govoreći o njemu: "Kako je pošten, pametan i sl." a on je u stvari najveći griješnik, i najslabiji vjernik sa najmanje povjerenja, ili je čak neprijatelj muslimanima i radi na rušenju Islama. Neka nas Allah, dželle šanuhu, zaštiti od svih iskušenja. (amin!)

34. NAZIVANJE SELAMA SAMO POZNATIM OSOBAMA

Od predznaka Sudnjeg dana je da će čovjek nazivati selam samo onome koga poznaje.

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista je od predznaka Sudnjeg dana da će čovjek čovjeku nazivati selam, a neće mu ga nazivati ni zbog čega drugog nego zato što ga poznaje."* (sahih)[186]

U drugoj predaji se kaže: *"Pred Kijametski dan nazivaće se selam samo nekim ljudima."* Ovaj predznak Sudnjeg dana se već ostvario pa danas vidimo da ljudi nazivaju selam samo onome koga poznaju. To je u suprotnosti sa Sunnetom, jer je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podsticao da se naziva selam i onome koga poznajemo i koga ne poznajemo. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je jedne prilike upitan:

"Koji Islam je najbolji?" On je odgovorio: "Da nahraniš gladnog i da nazivaš selam i onome koga poznaješ i onome koga ne poznaješ." (sahih)[187]

---

[185]Prenose ga El-Buhari 11/333 i Muslim 2/167.

[186]Prenosi ga Ahmed 5/326.

[187]Prenosi ga El-Buhari 1/82.

Naživanje selama povećava ljubav među ljudima, a time se povećava iman (vjerovanje) sa kojim će se ako Bogda ući u džennet.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Nećete ući u džennet dok ne budete pravi vjernici, a nećete biti pravi vjernici dok se ne budete međusobno voljeli. Hoćete li da vas uputim na posao, kada ga budete radili međusobno ćete se voljeti?! Jedni drugima nazivajte selam."* (sahih)[188]

35. TRAŽENJE NAUKE KOD NEZNALICA

Ebu Umejje El-Džumehi, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Tri su stvari od predznaka Sudnjeg dana: prvo je, tražiti nauku kod neukih..." (sahih)[189]

Abdullah ibnu Mubarek koji je prenio ovaj hadis je upitan:

- A ko su ti neuki?

- To su oni koji govore prema svojim hirovima i nedozrelim mišljenjima, - odgovori on.

Također, govoreći o takvim ljudima je rekao:

"To su oni koji su uzimali znanje od neukih, tj. od onih koji uvode i sprovode bid'ate (novotarije) u vjeri."[190]

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: "Ljudi će biti i ostati na ispravnom putu sve dok budu uzimali znanje i praksu od Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba, radijallahu anhum, i od učenih ljudi, ali kada im znanje počne dolaziti od neukih, čiji su

---

[188] Prenosi ga Muslim 2/35.

[189] Prenosi ga Ibnu Mubarek u Kitabuz-zuhdu str.20 (61). Pogledati Fethul-Bari 1/14[illegible] i Sahihul-džami'issagir 2203.

[190] Fusnota od Kitabuz-zuhda str.31, obrada Habiburrahmana El-E'azemija.

hirovi, nahođenja i stremljenja razjedinjeni, onda će biti upropašteni." (sahih)[191]

Nema sumnje da se u one od kojih ne treba uzimati znanje ubrajaju orjentalisti i svi oni koji ne žele dobro Islamu i muslimanima, šireći neistine o toj vjeri i unoseći sumnju i smutnju među njene pripadnike.

36. RAZGOLIĆAVANJE I NEPROPISNO OBLAČENJE ŽENA

Od predznaka Sudnjeg dana je da će žene napustiti islamski odgoj pri oblačenju, pa će se tako oblačiti da ta odjeća neće pokrivati njihove stidne djelove tijela.

Ibnu Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pretkraj života moga ummeta će biti ljudi koji će jahati (voziti se) na udobnim sedlima (sicovima) sličnim onim u kućama, dolaziće tako do pred džamijska vrata a žene će im biti razgolićene i slabo obučene. Na njihovim glavama će biti punđe (frizure) kao grbe iznemoglih deva. (Pro)kunite ih jer su one ionako proklete..."* (sahih)[192]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Imaju dvije vrste džehennemlija koje nisam vidio: ljudi koji nose bičeve slične kravljim repovima i njima tuku narod, i razgolićene i nepropisno obučene žene, koje naginju ljudima i zavode ih a njihove glave (frizure) su poput devijih grba, neće ući u džennet, niti će osjetiti njegov miris, a njegov miris se osjeća na tolikoj i tolikoj udaljenosti."* (sahih)[193]

---

[191] Prenosi ga Ibnul-Mubarek u Zuhdu str. 281 (815), Et-Taberani u Kebiru i El-evsatu i Abdurrezak u El-Musannifu 11/346.

[192] Prenosi ga Ahmed, a slična predaja je i kod El-Hakima 4/436.

[193] Prenosi ga Muslim 17/190.

Ovo se već uveliko ostvarilo pa vidimo žene da se, kobajagi, oblače i pokrivaju tankim i providnim platnima, a ustvari to rade samo da budu zavodljivije i privlačnije muškarcima.

Takođe, ima žena koje oblače (relativno) dugo, ali je ta odjeća toliko tijesna i ocrtava sve sramne dijelove tijela. Ta odjeća i pored toga što je duga ne može se nazvati islamskom jer je funkcija islamske odjeće da sakrije sve ono šo bi privlačilo ljude, bio to ukras, boja odjeće, mirisa i sl.

U tu zabranu ulazi i pravljenje frizura, stavljanje perike i sl. što se ubraja u mijenjanje Alahovog, dželle šanuhu, stvaranja. Na žalost, između stvari koje se još rade i čime se Allahova, dželle šanuhu, srdžba izaziva, a muslimani ostaju skrštenih ruku, je da se u zadnje vrijeme pojavila odjeća, ili bolje rečeno neodjeća, koja je sašivena od platna na kojem su ispisani kur'anski ajeti, i tu odjeću oblače najpoznatije svjetske prostitutke, prikazujući je na modnim revijama.

37. ISTINITOST VJERNIKOVOG SNA

Od predznaka Sudnjeg dana je da će san vjernika biti istinit i da će se obistinjavati, pa što god vjernik bude iskreniji u svom vjerovanju i san će mu se više obistinjavati.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kada bude pretkraj dunjaluka, rijetko će se dešavati da se san vjernika ne obistini, a najiskreniji san nekog od vas će biti san onoga koji je najiskreniji u govoru. San vjernika je četrdeset i peti dio poslanstva."* (sahih)[194]

Ibnu Ebi Džemre kaže: "Mudrost ovoga se krije u tome što će vjernik pretkraj dunjaluka biti usamljen, jer u hadisu stoji: *"Islam je počeo sa malim brojem ljudi i ponovo će se svesti na mali broj."*

---

[194] Prenose ga El-Buhari 12/404 i Muslim 15/20.

(sahih)[195] pa obzirom da će se vjernik osjećati usamljenim i neće imati društva niti pomagača, onda će ga Allah, dželle šanuhu, počastiti lijepim snovima koji će se obistinjavati."[196] Još se napominje da će ovaj predznak nastupiti kada nestane nauke, i kada se islamski propisi zapuste i zaborave i ljudima bude potreban neko ko će ih podsjetiti na vjerske propise, kao što su raniji narodi bili podsjećani slanjem Poslanika. Obzirom da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, posledniji Poslanik onda nema više poslanstva, ali je ostao ovaj - četrdeset i peti - dio poslanstva a to je lijep i iskren san koji će vjernika tješiti i obećavati mu lijepu nagradu a istovremeno ga upozoravati na opasnost kazne.

Ima jos jedno mišljenje da će se ovo desiti u vrijeme Isa'a, alejhisselam, jer će njegova generacija biti najbolja generacija u ovom ummetu, osim generacije ashaba, radijallahu anhum, i oni će biti najiskreniji u svom govoru, pa će im se zato i snovi obistinjavati.

A Allah, dželle šanuhu, najbolje zna kada će i kako to biti.

38. MNOŠTVO I RAŠIRENOST PISANJA

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista je od predznaka Sudnjeg dana... pojavljivanje pera (olovke)."* (sahih)[197]

Sa ovim pojavljivanjem pera - a Allah, dželle šanuhu, zna najbolje - misli se na mnoštvo i raširenost pisanih djela.

U rivajetu kod Et-Tajalisija i En-Nesaije od Amr ibnu Tagliba, radijallahu anhu, stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve

---

[195] Prenosi ga Muslim 2/176.

[196] Fethul-Bari 12/406.

[197] Prenosi ga Ahmed.

sellem, rekao: "Zaista je od predznaka Sudnjeg dana... mnoštvo trgovaca i pojavljivanje nauke." (sahih)[198]

Ovo pojavljivanje nauke ukazuje na raširenost onih stvari koje pomažu u širenju nauke a to su knjige. To se uistinu i desilo u današnjem vremenu u cijelom svijetu, zbog savremenih strojeva za štampanje, kopiranje i ostalog, ali i pored svih tih olakšica vidimo da je džehl (neznanje) rašireno među ljudima, jer malo ima korisnog i pravog znanja, a to je istinito poznavanje Kur'ana i Sunneta sa njihovom praktikom u životu.

I upravo zbog nepostojanja ovog pomenutog islamskog, izvornog znanja vidimo da mnoštvo i raširenost knjiga i ostalih glasila ne koristi ljudima, jer su i pored toga ostali u džehaletu (neznanju).

39. NEMARAN ODNOS PREMA SUNNETIMA NA KOJE ISLAM PODSTIČE VJERNIKE

Od predznaka Sudnjeg dana je i omalovažavanje Allahovih, dželle šanuhu, propisa, kao što je to pomenuto u hadisu od Ibnu Mes'uda, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista je od predznaka Sudnjeg dana da će čovjek prolaziti kroz džamiju a u njoj neće klanjati dva rekata."* (hasen)[199]

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: "Zaista je od predznaka Sudnjeg dana da se džamije pretvore u puteve za prolaz." (sahih)[200]

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Kada neko od vas uđe u džamiju neka ne sjeda dok ne klanja dva rekata."* (sahih)[201]

---

[198] Pogledati En-Nesai 7/244.

[199] Prenosi ga Ibnu Huzejme 2/283.

[200] Prenosi ga Et-Tajalisi El-Hakim 4/446.

I ne samo da se od džamije prave prolazi nego još gore od toga je da su džamije pretvorene u turistička mjesta, gdje ulaze svakako obučeni, ili bolje rečeno neobučeni kafiri da bi ih razgledali. Zna se da su džamije napravljene da se u njima čini zikr i obavlja ibadet, a ne da bude stjecište čopora turista koji krnje svetost ovih Allahovih, dželle šanuhu, kuća, zbog neznatne materijalne koristi, kao što se to događa u mnogim džamijama u Istanbulu i drugdje. Neka nas Allah, dželle šanuhu, zaštiti od toga i učini nas od onih koji će poštovati svetost Allahovih, dželle šanuhu, kuća.

40. DEBLJINA MJESECA MLAĐAKA

Abdullah ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka blizine Sudnjeg dana je da će mlađak biti debeo."* (hasen)[202]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka Sudnjeg dana je da će mlađak biti debeo, pa kada se vidi prve noći, govoriće se da je to mlađak druge noći u mjesecu."* (hasen)[203]

Inače je mlađak kod prve noći njegovog pojavljivanja izuzetno tanak pa će se pred Sudnji dan pojavljivati deblji nego što je to uobičajeno te će zbog toga ljudi govoriti: ovo je mlađak drugog dana u mjesecu.

---

201 Prenosi ga Muslim 5/225.

202 Prenosi ga Et-Taberani. Pogledati Medžmeu'zzevaid 3/146 i Sahihudžami'issagir5774.

203 Prenosi ga Et-Taberani u Sagiru, a od Enesa, radijallahu anhu, u Evsatu. Pogledati Medžmeuzzevaid 3/146 i 7/325 i Sahihul-džami'issagir 5775.

41. MNOŠTVO LAŽI I NEPROVJERENOST U PRENOŠENJU VIJESTI

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pojaviće se pred kraj moga ummeta ljudi koji će vam pričati o nekim stvarima za koje niste čuli ni vi ni vaši preci, pa nipošto se ne družite sa njima da vas u zabludu i kušnju ne odvedu."* (sahih)[204]

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: "Zaista se šejtan pretvori u lik čovjeka koji dođe ljudima i ispriča im lažnu vijest (događaj), pa kada se ti ljudi raziđu, onda neko od njih to prepriča i kaže: *"Čuo sam čovjeka - znam ga iz viđenja a ne znam kako se zove - da kaže to i to..."* (sahih)[205]

Upravo zbog ovakvih stvari pridaje se važnost učenjacima hadisa - rahimehumullah - koji su s velikom preciznošću pretražili lance hadisa i time razlučili sahih i hasen od daif hadisa.

42. POJAVLJIVANJE KRIVOG SVJEDOČENJA A SKRIVANJE ISTINITOG

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka Sudnjeg dana je... krivo svjedočenje a skrivanje iskrenog svjedočenja."* (sahih)[206]

Allah, dželle šanuhu, je zabranio da se skriva iskreno svjedočenje, kao što je to pomenuto u ovom kur'anskom ajetu: *"I ne skrivajte svjedočenja, a tko ga skriva, srce njegovo će biti griješno..."*[207]

---

[204] Prenosi ga Muslim 1/78.

[205] Prenosi ga Muslim 1/79.

[206] Prenosi ga Ahmed.

[207] Suretul-Bekare 283.

Ebu Bekrete, radijallahu anhu, kaže: *"Sjedili smo kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa on reče: "Hoćete li da vas obavijestim koji su najveći grijesi? - ponovivši to tri puta: - Širk - pripisivanje Allahu, dželle šanuhu, druga, neposlušnost prema roditeljima i krivo svjedočenje - ili lažan govor. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je tada bio naslonjen, pa se ispravio i ovo treće (krivo svjedočenje) je toliko puta ponavljao, da smo rekli: "Da hoće prestati to ponavljati."* (sahih)[208]

Krivo svjedočenje je veoma rasprostranjen grijeh u današnjem vramenu, a na opasnost i veličinu tog grijeha ukazuje to da ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo zajedno sa širkom i nepokornošću roditeljima, jer krivo svjedočenje dovodi do zuluma, nepravde i kršenja ljudskih prava u imetku, časti i ostalom.

43.MNOŠTVO ŽENA A MALI BROJ MUŠKARACA

Enes, radijallahu anhu, kaže: "Ispričaću vam jedan hadis koji vam ne može ispričati niko osim mene. Čuo sam Allahova Posla nika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: *"Od predznaka Sudnjeg dana je: da će biti malo znanja a pojaviće se neznanje i zinaluk (lopovluk i nepoštenje) i biće mnogo žena a malo muškaraca, tako da će na pedeset žena biti jedan čovjek."* (sahih)[209]

Ovo će se ostvariti kada nastupe velika iskušenja i ratovi pa će veliki broj ljudi izginuti a ostaće žene.

Ibnu Hadžer kaže da će Allah, dželle šanuhu, dati da se pred kraj dunjaluka malo rađaju muška a mnogo ženska djeca, i da je to mnoštvo žena povezano sa pojavljivanjem džehla i nestajanjem znanja.[210]

---

208 Prenose ga El-Buhari 5/261 i Muslim 2/81.

209 Prenose ga El-Buhari 1.178, Muslim 16.221 i Et-Tirmizi 6/448 (2301).

210 Fethul-Bari 1/179.

Sa ovm brojem pedeset misli se na veliki broj žena a to ne znači da će ih biti tačno toliko, jer se u hadisu Ebu Musa'a, radijallahu anhu, kaže: *"... pa će se vidjeti čovjek, a za njim ide četrdeset žena koje traže kod njega utočište."* (sahih)[211]

Što se tiče ovog velikog broja žena na jednog čovjeka, jedni kažu da će se on samo brinuti o njihovom izdržavanju, dok drugi smatraju da će se džehl i nepoznavanje propisa do te mjere proširiti pa će se čovjek zbog tog neznanja ženiti sa neograničenim brojem žena.[212]

44. MNOGE IZNENADNE SMRTI (INFRAKTI I SL.)

Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista je od predznaka Sudnjega dana... pojava iznenadne smrti."* (hasen)[213]

Ovaj predznak se također ostvario pa imamo često slučajeve iznenadne smrti (srčana kap i sl.). Danas vidimo čovjeka zdrava, ne žali se ni našto, a sutradan čujemo da je umro. Zbog toga bi svaki svjestan i pametan čovjek trebao da povede računa o načinu svoga življenja i da se sa tevbom i dobrim djelima priprema za smrt, koja može iznenada nastupiti.

45. LJUDI ĆE SE PRAVITI DA SE MEĐUSOBNO NE POZNAJU

Huzejfe, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan o vremenu nastupanja Sudnjeg dana, pa je rekao:

---

211 Prenosi ga Muslim 7/96.

212 Fethul-Bari 1/179.

213 Prenosi ga Et-Taberani u "Es-sagiru" i "El-evsatu". Pogledati u Medžme'uzzevaic 7/325 i Sahihul-džami'issagir (55775).

"To zna samo moj Gospodar. Vrijeme zbivanja (Sudnjeg dana) pokazat će samo On. Ali ja ću vas obavijestiti o njegovim predznacima i onome šta će se pred Kijamet desiti. Pred Kijamet će biti velike kušnje i "herdž".
- Kušnje već znamo, a šta je "herdž", Allahov Poslaniče? - upitaše ashabi.
Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: "To je abesinska riječ, a znači ubijanje. I među ljude će se (u)baciti nepoznavanje, pa će se praviti da skoro niko nikog ne poznaje." (sahih)[214]

To će biti vrijeme velikih iskušenja i ubijanja, vrijeme kada će materijalizam zavladati ljudima pa će se svako za sebe i svoje lične interese brinuti, zapostavljajući zajedničke interese i prava drugih ljudi. Tada će se raširiti sebičnost i zavidnost, te će ljudi živjeti u okvirima svojih strasti i hirova u sredini gdje se neće poštovati moralne vrline po kojima bi se ljudi međusobno poznavali i poštivali, niti će tu biti islamskog bratstva koje bi ih podsticalo da se iz ljubavi u ime Allaha, dželle šanuhu, sastaju i potpomažu u dobročinstvu i bogobojaznosti.

Et-Taberani prenosi da su Ebu Ubejde i Mu'az ibnu Džebel, radijallahu anhuma, napisali Omeru, radijallahu anhu, pismo u *kojem mu poslije selama, između ostalog pišu: "...razgovarali smo* o tome da će stanje ovog ummeta pred Kijamet biti takvo da će braća u javnosti postati neprijatelji u tajnosti..."
Zatim je pomenuo Omerov, radijallahu anhu, odgovor njima dvojici, radijallahu anhuma, gdje se kaže: "Upozoravate me da će stanje ovog ummeta pred Kijamet biti takvo da će braća u javnosti postati neprijatelji u tajnosti, vas dvojica niste takvi i ovo naše vrijeme nije to vrijeme. To vrijeme je vrijeme u kome će se pojaviti žudnja (naklonost) i netrpeljivost (strah i sumnja), pa će naklonost ljudi jednih prema drugim biti samo zbog dunjalučkih interesa." (hasen)

---

[214] *Prenosi ga Ahmed 5/389. Pogledati Medžmeu'zzevaid 7/309.*

Muaz ibnu Džebel, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Biće pred kraj dunjaluka ljudi koji će u javnosti biti braća a u tajnosti neprijatelji.*
- Zbog čega će to biti, Poslaniče? - *upita on.*
- Zbog naklonosti jednih prema drugima i straha jednih od drugih." (hasen)[215]

46. POVRATAK ARAPSKOG POLUOTOKA U ZELENILO KROZ KOJE ĆE TEĆI RIJEKE

Od predznaka Sudnjeg dana je da će Arapsko poluostrvo ponovo postati zeleno i da će kroz njega teći rijeke.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se Arapsko poluostrvo ne povrati u zelenilo i dok kroz njega ne budu tekle rijeke.*" (sahih)[216]

Iz ovog hadisa se zaključuje da je Arapsko poluostrvo bilo obraslo zelenilom i da su kroz njega tekle rijeke, te da će se ono ponovo povratiti u takvo stanje.

Iz hadisa se zaključuje da će na području Arapskog poluotoka provrijeti mnogi izvori i rijeke te će niknuti mnogo bilje pa će od te pustinje postati livade, parkovi i šume.

To potvrđuje hadis Muaza ibnu Džebela, radijallahu anhu, u kojem mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, - na kraju hadisa u kojem se govori o izvoru kod Tebbuka - kaže: "*Muaze, ako budeš dugo živio možda ćeš vidjeti da je ovaj predio napunjen baščama.*" (sahih)[217]

I posljednjih godina se zapaža da se ovaj predznak sve više i više obistinjuje, jer vidimo da je područje Tebbuka sve više i više

---

215 Pogledati oba hadisa u Medžmeu'zzevaidu 7/286.

216 Prenosi ga Muslim 7/97.

217 Prenosi ga Muslim 15/40.

napunjeno mnogim baščama. Inače je poljoprivreda u Arabiji mnogo uznapredovala pa vidimo da neke od žitarica i nekih vrsta povrća izvoze.

Pored ovog poljoprivrednog napretka, poznati islamski istraživač Abdul-Medžid Ez-Zindani ukazuje na vremenske promjene koje će - inšaallah - nastupiti zbog ledenog talasa koji se kreće u pravcu Arabije noseći sa sobom snijeg i kišu, što će takođe sa Allahovom odredbom doprinijeti još većoj vegetaciji tog područja.

47. MNOGO PADAVINA (KIŠA) A MALO RASTINJA (BILJA)

Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok ljudi ne dožive obilnu i sveobuhvatnu kišu od koje iz zemlje neće ništa nicati."* (sahih)[218]

Poznato je da je padanje kiše razlog nicanja bilja iz zemlje, ali je Allah, dželle šanuhu, moćan da taj zakon promijeni, jer je On Taj koji stvara i zakone i razloge i Njega u tome niko ne može spriječiti.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Nije prava suša (neplodna godina) onda kada nema kiše, nego je prava suša onda kada pada kiša, pa ponovo pada a iz zemlje ništa ne niče."* (sahih)[219]

---

[218] Prenosi ga Ahmed 3/140, El-Bezzar i Ebu Je'ala. Pogledati Medžmeu'zzevaid7/330 i El-Fiten vel-melahim od Ibnul-Kesira 1/180.

[219] Prenosi ga Muslim 18/30.

48. RIJEKA EUFRAT ĆE SE POVUĆI I IZA SEBE OSTAVITI BRDO ZLATA

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se rijeka Eufrat ne povuče i iza sebe ostavi brdo zlata zbog kojeg će se ljudi boriti. Od svake stotine biće ubijeno devedeset i devet ljudi, a svaki čovjek će tada govoriti: "Da mi je da budem onaj koji će ostati živ."* (sahih)[220]

Pojedinci su pokušali da prokomentarišu ovaj hadis sa pojavljivanjem nafte, ali, to je neispravno mišljenje, jer se u hadisu spominje tačno rijeka Eufrat i brdo zlata koje će se na površini zemlje vidjeti poslije povlačenja vode a naftu treba kopati sa velikih dubina.

En-Nevevi - rahimehullah - kaže da će se ovo brdo zlata pokazati kada voda Eufrata omanji i povuče se, ili će možda rijeka promijeniti svoje korito i tako će se otkriti brdo zlata koje je do tada bilo pokriveno prašinom, te se nije znalo gdje se nalazi...[221]

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je, uz najavljivanje ovog predznaka Sudnjeg dana, zabranio onome ko tu bude prisutan, da od toga zlata išta uzme. Ubej ibnu Ka'b, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Samo što se rijeka Eufrat nije povukla i iza sebe ostavila brdo zlata, pa ko tome bude prisustvovao neka od toga ništa ne uzima."* (sahih)[222]

Ibnu Hadžer kaže da je razlog zabrane uzimanja od ovog zlata u tome što bi to dovelo do još veće smutnje i ubijanja."[223]

---

[220] Prenosi ga El-Buhari 13/76. i Muslim 18/17.

[221] Komentar Muslima 18/98.

[222] Prenosi ga Muslim 18/19.

[223] Fethul-Bari 13/81.

49. RAZGOVOR ŽIVOTINJA I PREDMETA SA ČOVJEKOM

Od predznaka Sudnjeg dana je da će životinje pričati sa ljudima a također, i predmeti i da će ih obavještavati o onome šta se desilo u njihovom odsustvu. Također će pojedini dijelovi ljudskog tijela moći govoriti pa će natkoljenica čovjekove noge obavještavati čovjeka o onome šta su njegovi ukućani radili u njegovom odsustvu.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi slijedeći hadis:

"Došao je vuk do čobana stada i uzeo jednu ovcu. Čoban ga je tjerao sve dok mu tu ovcu nije oteo. Tada se vuk pope na brežuljak, sjede na stražnje noge savivši rep podase i reče čobanu:

- Uputio si se prema rizku i nafaki kojom me Allah, dželle šanuhu, opskrbio i oteo si mi je!?

Tada se čovjek začudi i reče:

- Tako mi Allaha, do danas nisam vidio vuka da govori!?

Vuk na to reče:

- Čudnije od ovoga je dolazak čovjeka (Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem) među palmama, između dva medinska brda koji će vas obavijestiti o onome šta se desilo prije vas i o onome šta će biti poslije vas.

Taj čovjek je bio židov i došao je Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestio ga o tom događaju. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je to povjerovao a zatim rekao:

"To je jedan od predznaka Sudnjeg dana, i uskoro će doći vrijeme da će čovjek izići iz svoje kuće, pa prije nego se vrati kući, njegova obuća i njegov bič će ga obavijestiti o tome šta su njegovi ukućani poslije njega uradili." (sahih)[224]

---

[224] Prenosi ga Ahmed.

U predaji Ebu Seida El-Hudrija, radijallahu anhu, na kraju ovog hadisa se ovako kaže: *"... Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, ovaj čovjek je rekao istinu. Neće nastupiti Sudnji dan sve dok životinje ne budu razgovarale sa čovjekom a također, i kićanka od njegovog biča i kaiš njegove obuće, a njegova natkoljenica će ga obavještavati o tome šta je njegova familija uradila u njegovom odsustvu."* (sahih)[225]

U navedenom hadisu vidimo da je vuk razgovarao sa čovjekom i da se to desilo za života Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, pa se to može ponoviti i poslije njega, kao što će se i razgovor predmeta sa čovjekom, također, ostvariti, jer je to Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio.

Također, ćemo, ako Bog da, u pedeset i četvrtom predznaku pomenuti govor kamena i drveta.

Ima hadis u kojem se spominje da se deva žalila Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na svog vlasnika, kao i hadis u kojem je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo i razumio cviljenje palme.

50. PRIŽELJKIVANJE SMRTI ZBOG VELIKIH ISKUŠENJA

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok čovjek ne bude prolazio pored kabura (mezara) drugog čovjeka govoreći: "Kamo sreće da sam na tvom mjestu."* (sahih)[226]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, u drugom hadisu prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, neće se dunjaluk završiti sve dok čovjek ne bude prolazio pored kabura i zadržavao

---

[225]Prenose ga Et-Tirmizi 6/409 i Ahmed 3/83. Pogledati Silsiletul-ahadisis-sahiha (122).
[226]Prenosi ga El-Buhari 13/81 i Muslim 18/34.

se pored njega govoreći: "Kamo sreće da sam ja na mjestu vlasnika ovog kabura." Njega na to neće ponukati vjera nego težina iskušenja." (sahih)[227]

Iz prethodnog hadisa se razumije da se to odnosi na čovjeka koji ne želi smrt bojeći se za svoju vjeru, nego ga je na to ponukala teškoća iskušenja u kojem se našao.[228]

Ovo priželjkivanje smrti biće kad zavladaju teške smutnje i iskušenja i promijeni se stanje do te mjere da se čak ni šeriatski propisi neće poštovati.

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, kaže:

"Doći će takvo vrijeme (situacija) da bi neko od vas, kada bi našao smrt da se prodaje, kupio je."[229]

El-Iraki, rahimehullah, kaže: "Ovo priželjkivanje smrti ne mora da se desi u svakom gradu (mjestu), niti u svakom vremenu, niti svakom čovjeku, nego će se to dešavati pojedinim ljudima u nekim mjestima i u nekim vremenima, zavisno od kušnje i situacije u kojoj se ti ljudi budu nalazili... i ovo nikako ne ublažava šeriatski propis zabrane priželjkivanja smrti..."[230]

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom hadisu kaže:

"Neka niko od vas ne priželjkuje smrt zbog nedaće koja ga je zadesila, a ako to već bude morao činiti, neka ovako kaže: "Dragi Allahu, Ti mene poživi dokle god je život bolji za mene, a usmrti me onda kada smrt bude bolja za mene."[231]

Ovaj hadis se odnosi na one koje zadesi nedaća zbog imetka ili drugog gubitka. Međutim, kada se vjernik bude bojao za svoju vjeru zbog teških iskušenja koja će nastupiti onda mu je dozvo-

---

[227] Prenosi ga Muslim 18/34.

[228] Pogledati Fethul-Bari 13/75.

[229] Pogledati Fejdul-Kadir 6/418.

[230] Pogledati Fejdul-kadir 6/418 i Fethul-Bari 13/75.

[231] Prenosi ga El-Buhari 7/155 i Muslim (2680).

ljeno da to priželjkuje, kao što se to u ovoj dovi kaže: *"... a kada, dragi Allahu, budeš htio ljude staviti na kušnju, usmrti me bez iskušenja."* (sahih)[232]

51. MNOŠTVO RIMSKO-BIZANTINSKIH SLJEDBENIKA I NJIHOVA BORBA PROTIV MUSLIMANA

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je najavio da će kod nastupanja Sudnjeg dana Rimo-Bizantinci biti najmnogobrojniji narod. U hadisu koji prenosi El-Mustevrid El-Kureši, radijallahu anhu, se kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Nastupiće Kijametski dan a Rimo-Bizantinci će biti najmnogobrojniji narod."* (sahih)[233]

U hadisu Avf ibnu Malika, radijallahu anhu, se kaže da mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Nabroj šest događaja (stvari) prije Sudnjeg dana... (pa je od toga pomenuo) primirje između vas i Benil-Asfera (Rimo-Bizantinaca), pa će oni to primirje iznevjeriti i doći će vam (sa vojskom) raspoređenom ispod osamdeset barjaka, pod svakim barjakom će biti dvanaest hiljada vojnika."* (sahih)[234]

Ovaj sukob između muslimana i Rimo-Bizantinaca je opisan u hadisu koji prenosi Jusejr ibnu Džabir koji kaže: *"U Kufi je zapuhao jak (crveni) vjetar, pa jedan čovjek - kojem to nije bio običaj - dođe Abdullahu ibnu Mes'udu, radijallahu anhu, i reče:*

- Abdullahu, došao je Kijametski dan!?

Abdullah je bio oslonjen, pa se uspravi i reče:

- Kijametski dan neće nastupiti sve dok ne nastupi vrijeme u kome se neće ni nasljedstvo dijeliti niti će se radovati ratnom plijenu.

Zatim je pokazao rukom u pravcu Sirije i rekao:

---

[232] Prenosi ga Et-Tirmizi (3241) i Ahmed.

[233] Prenosi ga Muslim 18/22.

[234] Prenosi ga El-Buhari 6/277.

- Neprijatelji će se skupiti za borbu protiv muslimana i sakupiće se muslimani protiv njih.
- Misliš li na Rimo-Bizantince? - upitah.
- Da odgovori on. I ta će bitka imati veliki odjek, pa će muslimani poslati prvu grupu boraca da se bore do smrti i da se ne vraćaju osim kao pobjednici. Okršaj će trajati sve do noći pa će se obadvije strane (po)vratiti bez pobjednika. Kada grupa sva izgine, muslimani će spremiti slijedeću grupu a da se ne vraća osim kao pobjednička. Borba će opet trajati sve do noći pa će se obadvije strane vratiti bez pobjednika. I ova skupina muslimana će izginuti, pa će četvrtog dana krenuti ono što je preostalo od muslimana pa će im Allah, dželle šanuhu, dati pobjedu. To će biti tako teška i neviđena bitka da čak ni ptica koja leti iznad njih, neće ih nadletjeti a da neće pasti mrtva. Preživjeli će se tada prebrojavati, pa će vidjeti da od jedne familije, od koje je učestvovalo stotinu ljudi nije ostao niko osim jedan čovjek, <u>pa kojem ratnom plijenu se radovati, i koje nasljedstvo dijeliti?!</u>

Oni će se još u toj situaciji nalaziti, pa će čuti za još goru nevolju, doće im neko ko će ih pozvati u pomoć i reći im da je uistinu Dedždžal[235] *poslije njih stigao do njihovih porodica. Baciće ono što im je u rukama i krenuće prema njemu. Tada će poslati deset konjanika kao izvidnicu.*
Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče:
"Ja, zaista, znam njihova imena, imena njihovih očeva i boje njihovih konja i oni su najbolji konjanici toga vremena na zemlji - ili je rekao od najboljih konjanika tog vremena na zemlji." (sahih)[236]

Ova bitka će se odigrati u području Sirije, pred kraj dunjaluka, pred pojavljivanje Dedždžala - kao što je to u hadisima naglašeno

---

[235] Jedan od velikih predznaka Sudnjeg dana o kojem ćemo, inšaallah, kasnije govoriti.
[236] Prenosi ga Muslim 18/24

- i ova pobjeda muslimana protiv Rimo-Bizantinaca biće priprema za osvojenje Carigrada (Istanbula).

Ibnul-Munejjir kaže: "Ovaj sukob sa Rimo-Bizantincima se nije još dogodio, niti je do nas doprla vijest da su oni u ovoliko pomenutom broju vodili kopnenu bitku, ali ovaj hadis nam donosi poruku i radosnu vijest da će muslimani na kraju biti pobjednici, bez obzira na veliki broj protivničke vojske..."[237]

52. OSVOJENJE CARIGRADA (ISTANBULA) I RIMA

Od predznaka blizine Sudnjeg dana je osvojenje Carigrada (Istanbula) i Rima, kao što je to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio. Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok rimo-bizantinska vojska ne dođe do El-E'amaka ili do Dabika[238] *pa će se prema njima uputiti muslimanska vojska iz Medine i to će biti najbolji ljudi tog vremena. Kada se te dvije vojske sretnu Rimo-Bizantinci će reći:*

- Pustite nas i one naše koji su zarobljeni pa su onda prešli u vašu vjeru, da se obračunamo!

Muslimani će odgovoriti:

- Ne, tako nam Allaha! Nećemo vam prepustiti našu braću.

I bitka će početi pa će trećina muslimanske vojske (pobjeći i) biti poražena i to su oni čije pokajanje Allah, dželle šanuhu, neće nikada primiti, druga trećina će poginuti i to su najbolji šehidi kod Allaha, dželle šanuhu. Zadnja trećina će izvojevati pobjedu i oni neće nikada biti stavljeni na kušnju i oni će osvojiti Carigrad..." (sahih)[239]

Abdullah ibnu Amr ibnul-A'a, radijallahu anhu, kaže:

---

[237] Fethul-Bari 6/278.

[238] Dva mjesta u Siriji, u blizini grada Haleba.

[239] Prenosi ga Muslim 18/21.

"Jednom prilikom smo bili kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i nešto pisali, kada ga neko upita:
- Koji grad će prvo biti osvojen, Carigrad ili Rim?
- Heraklijin[240] *grad će biti prvi, tj. Carigrad - odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem."* (sahih)[241] Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao: *"Jeste li čuli za grad, čiji je jedan dio na kopnu a drugi dio na moru?*[242]
- Jesmo, Allahov Poslaniče - odgovoriše ashabi.
- Neće nastupiti Sudnji dan dok ga ne napadne sedamdeset hiljada Ismailovih potomaka (Arapa)[243] *pa kada se oni primaknu tome gradu i opsjednu ga neće se boriti ni sa oružjem, niti će bacati strijele, nego će uzvikivati: "La ilahe illellahu, vallahu ekber!" pa će osvojiti jedan dio grada, i to je onaj koji je na moru (kako to naglašava Sevr).*[244]
Zatim će drugi put uzviknuti: "La ilahe illelalhu vallahu ekber!" pa će osvojiti drugi dio grada. Zatim će i treći puta uzviknuti: "La ilahe illellahu, vallahu ekber!" pa će im se vrata otvoriti i oni će definitivno ući u grad i osvojiće ratni plijen. I dok oni budu dijelili plijen doći će im glasnik i obavijestiti ih da se Dedždžal već pojavio, pa će oni sve to ostaviti i vratiti se." (sahih)[245]

Neki učenjaci kažu da će veliki broj Rimo-Bizantinaca pred kraj dunjaluka preći na Islam i da će oni biti najmnogobrojniji narod pred Kijamet - kao što je to pomenuto u prethodnom poglavlju - te da će i oni učestvovati u osvajanju Carigrada.

---

[240] Heraklije I, istočno-rimski car (575-641).

[241] Prenose ga Ahmed 2/176 i El-Hakim 4/555.

[242] Misli se na Carigrad. Pogledaj komentar Muslima od En-Nevevija 18/43 i Džami'ul-usul 10/381.

[243] Kod Muslima u Sahihu stoji: "....Ishakovih potomaka," ali je ispravno da su to Ismailovi potomci, jer se misli na Arape. (Muslim 118/43).

[244] Jedan od prenosilaca ovog hadisa.

[245] Prenosi ga Muslim 18/43.

Dio učenjaka smatra da se ovaj predznak - osvojenje Carigrada već ostvario i da je to bilo kada je Osmanski sultan Mehmed II El-Fatih (1429-1481) dana 20.5.857.h. (1453.g.) osvojio Carigrad, koji je do tada bio centar istočnog kršćanstva. Time je Carigrad postao glavni grad Islamske države i dobio je ime Islam Bul, tj. glavni grad Islama, pa je kasnije turskim izgovorom preimenovan u Istanbul.

Zbog toga se smatra da je Mehmed El-Fatih, rahimehullah, taj divni vojskovoda koji je najavljen u hadisu u kojem Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže:

"Sigurno će Carigrad biti osvojen, pa divan li je vojskovoda taj čovjek i divna li je ta vojska koja će to ostvariti." (sahih)[246]

Međutim, kada su se muslimani udaljili od svoje časne vjere i prepustili se dunjalučkim uživanjima, zadesila ih je slabost, koju su nevjerničke zemlje iskoristile i srušile hilafet, čime je Carigrad ponovo pao u nevjerničke ruke.

Drugo mišljenje učenjaka je da se ovaj predznak još nije ostvario jer je ovo osvojenje Carigrada bilo sa oružjem, a osvojenje koje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pred Kijamet najavio će biti bez borbe, a oružje će biti "tekbir i la ilahe illellah." Po mišljenju ovih učenjaka ovo Mehmed El-Fatihovo osvojenje Carigrada smatra se samo kao uvod i priprema za glavno osvojenje. To potvrđuje i činjenica da je hilafet srušen i da Carigradom danas vladaju nevjernici pa mora doći do njegovog ponovnog oslobađanja. Među ostalima koji se drže ovog mišljenja je i poznati učenjak Ahmed Šakir koji kaže da će do ovoga - u hadisu najavljenog - osvojenja doći kada se muslimani povrate svojoj vjeri od koje su se znatno udaljili...[247]

To su ta dva mišljenja oko osvojenja Carigrada a Allah, dželle šanuhu, najbolje zna, a što se tiče osvojenja Rima, on još nije

---

[246] Prenosi ga Ahmed 4/235 i El-Hakim 4/422.

[247] Pogledati "Hašijetu umdetit-tefsir" Ibnul-Kesir 2/256, obrada Ahmeda Šakira.

osvojen ali nema sumnje da će do toga doći jer je to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u već pomenutom, sahih hadisu, najavio.

53. DOLAZAK ČOVJEKA IZ LOZE KAHTANA[248]

Od predznaka Sudnjeg dana koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio je i dolazak čovjeka, iz loze Kahtana kojem će narod biti poslušan zbog njegove strogosti i nasilja.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se ne pojavi čovjek iz loze Kahtana, koji će goniti ljude sa svojim štapom." (sahih)[249]

Ovo će se desiti pred kraj dunjaluka, kada se usmrte svi vjernici i kada se situacija toliko pogorša i izmijeni, pa je zbog toga El-Buhari uvrstio ovaj hadis u poglavlje o pogoršavanju situacije do te mjere da će se kipovi obožavati. Kahtanijevo gonjenje ljudi sa štapom se može dvojako razumjeti:

Da će ih uistinu goniti kao što se stoka goni, jer će on sa njima grubo postupati.

Drugo mišljenje je da ovaj štap ukazuje na njihovu pokornost njemu i da će on njima zapovjedati, što, također, ukazuje na njegovu strogost i nasilje.

Što se tiče njegove strogosti prema ljudima, neki učenjaci smatraju da će on biti strog i grub samo prema griješnicima i zlim ljudima, a on sam je u osnovi dobar čovjek koji će pravedno postupati. To potvrđuje i rivajet od Abdulaha ibnu Amra, radijallahu

---

[248]Kahtan je legendarni praotac južnih Arapa. Prenosi se da je on prvi vladar na području Jemena i Arapskog poluostrva koji je stavio krunu na glavu. Pogledati "El-mundžid" str. 545.

[249]Prenose ga El-Buhari 13/76 i Muslim 18/36 i Ahmed ibnu Hanbel.

anhu, u kojem je on pominjao halife pa je rekao: *"... i čovjek iz Kahtana."* (hasen).

Također se prenosi da je Ibnu Abbas, radijallahu anhu, u vezi ovog Kahtanca rekao:

"... i čovjek iz Kahtana, svi će biti dobri ljudi." (hasen).[250]

Neki učenjaci smatraju da se pod ovim Kahtancem misli na Džehdžaha koji je, također, najavljen u jednom drugom hadisu. Međutim, ispravno je mišljenje da ovo nije Džehdžah, jer će Džehdžah biti porijeklom rob, a ovaj Kahtanac će biti od slobodnih ljudi. Evo hadisa u kojem je Džehdžah najavljen: Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neće se dani i noći završiti sve dok ne zavlada čovjek od robova koji će se zvati Džehdžah." (sahih)[251]

54. BORBA PROTIV ŽIDOVA

Od predznaka Sudnjeg dana je borba između muslimana i židova i to tako što će židovi biti Dedždžalova vojska a muslimani Isa'ova, alejhisselam, vojska, pa će čak i drveće i kamenje govoriti i pozivati: "O muslimanu, o Allahov robe, evo židova sakrivenog iza mene, dođi i ubij ga!"

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok se ne desi borba između muslimana i židova, pa će ih muslimani pobiti. Židovi će se sakrivati iza kamenja i stabala pa će kamenje i stabla govoriti: "O

---

250 Pogledati Fethul-Bari 6/535.

251 Prenose ga Muslim 18/36 i Ahmed. Pogledati Fethul-Bari 13/77.

muslimanu, o Allahov robe, evo židova iza mene, dođi pa ga ubij!", osim garkad drveta[252] *jer je to židovsko drvo."* (sahih)[253]

Na kraju jednog drugog hadisa se kaže:

"... pa će Allah, dželle šanuhu, odrediti da židovi budu poraženi, i neće ostati ništa, od onoga što je Allah, dželle šanuhu, stvorio, iza čega će se neki židov sakriti a da Allah, dželle šanuhu, neće odrediti da to progovori; ni kamen, ni stablo, ni zid, ni životinja, osim garkad drveta, to je židovsko drvo i ono neće govoriti." (hasen)[254]

Već smo u četrdeset i devetom predznaku (Razgovor životinja i predmeta sa ljudima) napomenuli da je govor životinja i predmeta također, jedan od predznaka Sudnjeg dana. To je Allahova, dželle šanuhu, odredba i moć da naredi da nešto od predmeta ili životinja progovori, kao što je to pomenuto u ovom kur'anskom ajetu: *"...Allah koji je dao sposobnost govora svakoj stvari, dao nam je da progovorimo...."*[255]

55. GRAD MEDINA ĆE IZ SEBE IZBACITI ZLE LJUDE, A PRED KRAJ DUNJALUKA ĆE BITI NAPUŠTENA

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je podsticao ljude da stanuju u Medini i obavijestio ih da, kada god neko odseli iz Medine ne želeći tu da živi, Allah, dželle šanuhu, dadne da se tu nastani neko bolji od njega. Također, je obavijestio da je od predznaka Sudnjeg dana da će Medina iz sebe izbaciti pokvarenost, zle ljude, kao što (kovački) mijeh vatrom odstranjuje hrđu sa željeza.

---

[252]To je bodljikavo drvo, poznato u Palestini. Kaže se da ga židovi puno sade, upravo zbog toga što ih ono neće izdavati kada se budu iza njega sakrivali.

[253]Prenosi ga El-Buhari 6/103 i Muslim 18/44.

[254]Prenosi ga Ibnu Madže 2/1358 (4077). Pogledati Fethul-Bari 6/610.

[255]Fussilet: 21.

Doći će vrijeme pa će se mnoge zemlje osvojiti i loši ljudi će pohrliti u rahatluk i blagostanje, napuštajući Medinu tako da u njoj neće ostati niko osim dobrih, bogobojaznih i strpljivih vjernika, i to će biti predznak Sudnjeg dana.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

""Doći će vrijeme pa će čovjek zvati svoga rođaka i amidžića, govoreći: "Hajmo iz Medine u rahatluk, hajmo u izobilje i udoban život! - a Medina im je bolja, samo da oni znaju. Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, neće niko od njih izići iz Medine, ne želeći život u njoj, a da Allah, dželle šanuhu, neće tu nastaniti onoga ko je bolji od njega. Zaista je Medina kao kovački mijeh koji čisti prljavštinu. Neće nastupiti Sudnji dan sve dok Medina ne očisti iz sebe loše ljude kao što kovački mijeh vatrom čisti hrđu sa željeza." (sahih)[256]

El-Kadi 'Ijad smatra da se ovo čišćenje Medine odnosi na vrijeme Muhammedovog, sallallahu alejhi ve sellem, života, jer munafici nisu bili strpljivi da ostanu u Medini poslije hidžre.

En-Nevevi kaže da će to biti u vrijeme Dedždžala. Ibnu Hadžer kaže da se to može odnositi na oba pomenuta vremena, navodeći ove dokaze:

Džabir, radijallahu anhu, prenosi da je jedan Arap došao Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, (u Medinu) i dao mu bej'u - prisegu na vjernost Islamu. Sutradan je taj čovjek ponovo došao, a već ga je zadesila groznica koja je tada vladala u Medini, i rekao: "Oslobodi me prisege![257]

---

[256]Prenosi ga Muslim 9/153.

[257]Tražio je da ga Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oslobodi vjernosti koju mu je jučer dao i da napusti Medinu.

To je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tri puta odbio da učini, a zatim je rekao: *"Medina je kao kovački mijeh, čisti prljavštinu (ološ) a osvjetljava dobro."*[258] (sahih)[259]

Dokaz za drugo mišljenje koje se odnosi na vrijeme Deždžala je hadis koji prenosi Enes ibnu Malik, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Nema grada a da Deždžal u njega neće ući osim Mekke i Medine. Na svakom prilazu biće poredani meleki koji će ih čuvati. Zatim će se Medina tri puta zatresti i iz nje će Allah, dželle šanuhu, istjerati svakog kafira i munafika." (sahih)[260]

Što se tiče ostalog vremena (osim Muhammedovog, sallallahu alejhi ve sellem, doba i Deždžala) ovi hadisi se ne odnose na to vrijeme, niti na te ljude, jer je veliki broj ashaba, radijallahu anhum, i drugih ljudi izišao iz Medine radi širenja vjere, radi trgovine, džihada i drugih potreba, a u pomenutom hadisu je naglašeno da se to odnosi na onoga ko iziđe iz Medine, ne želeći živjeti u njoj.

Medina će pred nastupanje Sudnjeg dana biti nenaseljena, pusta, kao što je to najavljeno u hadisu koji prenosi Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Napustićete Medinu u najboljem njenom stanju i u njoj će ostati samo divljač i ptice, a posljednji ko će ići prema Mahšeru[261] *biće dvojica čobana iz plemena Muzejne*[262] *koji će htjeti da navrate u Medinu, tjerajući svoju stoku, pa će je zateći pustu (od ljudi a*

---

[258] Čini da se dobri u njoj odlikuju ljepotom i ostaju da žive u njoj.

[259] Prenosi ga El-Buhari 4/96.

[260] Prenosi ga El-Buhari 4/95.

[261] Mjesto gdje će se svi ljudi sakupiti pred Sudnji dan.

[262] To je ogranak od arapskog plemena Mudar.

punu divljači) i kada stignu do Senijjetul-veda'a[263] *pašće obojica mrtvi."* (sahih)[264]

Malik u Muvetta'u spominje hadis od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Napustićete Medinu u najljepšem njenom stanju, pa će čak pas ili vuk ući i mokriti po stubovima (Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem,) džamije ili po minberi.*

- Allahov Poslaniče, a kome će tada pripasti plodovi (i usjevi)? - upitaše ashabi, radijallahu anhum.

- Divljači i pticama odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem." (sahih)[265]

Ibnu Kesir kaže: "Iz pomenutog se zaključuje da će Medina biti nastanjena za vrijeme Dedždžala, a takva će biti i poslije dolaska Allahovog Poslanika Isa'a sina Merjemina, alejhisselam, koji će umrijeti u Medini i u njoj će biti pokopan, a poslije toga će Medina biti napuštena."[266]

Zatim je Ibnu Kesir spomenuo hadis Omera, radijallahu anhu, koji prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Uistinu će doći vrijeme pa će konjanik prolaziti pored Medine i reći će: "Zaista je ovdje nekada mnogo muslimana živjelo." (sahih)[267]

Avf ibnu Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ušao u džamiju, pogledao nas i rekao: *"Tako mi Allaha, zaista će je (Medinu) njeni stanovnici prepustiti životinjama, poniženu četrdeset godina. Znate li kojim životinjama? Pticama i divljači."* (sahih)[268]

---

[263] Ime brežuljka na ulazu u Medinu.
[264] Prenosi ga El-Buhari 5/89.
[265] El-Muvetta' 2/888.
[266] "El-fiten vel-melahim" 1/158.
[267] Prenosi ga Ahmed.
[268] Pogledati Fethul-Bari 4/90.

Ovo znači da će ljudi potpuno napustiti Medinu pred sami Kijamet, poslije Dedždžala i poslije silaska Isa'a, alejhisselam, kao što smo već pomenuli. A moguće da će ovo potpuno napuštanje Medine biti kada se pojavi velika vatra koja će ljude goniti prema Mahšeru, a ta vatra je inače posljednji veliki predznak Sudnjeg dana, odnosno ona je prvi znak da je Kijamet već nastupio, kao što ćemo to, ako Bog da, pomenuti u govoru o velikim predznacima.

56. SLANJE BLAGOG VJETRA KOJI ĆE USMRTITI VJERNIKE

Jedan od utješujućih i lijepih predznaka Sudnjeg dana je da će Allah, dželle šanuhu, dati blagi vjetar koji će usmriti sve vjernike, tako da neće na Zemlji ostati niko da govori: "Allah, Allah," nego će ostati samo najgori ljudi nad kojima će se desiti strahote Kijametskog dana.

Kaže se da će ovaj vjetar biti blaži i nježniji od svile, pa će vjernici na taj način biti počašćeni od Allaha, dželle šanuhu, u tim teškim vremenima, punim iskušenja i belaja.

Kada će doći taj vjetar?

U dugom hadisu kojeg prenosi En-Nevvas ibnu Sem'an, radijallahu anhu, poslije pominjanja Dedždžala, dolaska Isa'a, alejhisselam, zatim pojavljivanja naroda Je'džudž i Me'džudž, se kaže: *"...pa će Allah, dželle šanuhu, poslati blagi vjetar koji će ljude uzeti ispod njihovih pazuha i uzeće dušu svakom mu'minu i muslimanu. Tada će ostati najgori ljudi koji će međusobno spolno općiti (javno) kao što to rade magarci, i nad njima će biti Kijamet."* (sahih)[269]

Abdullah ibnu Amr, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zatim će se pojaviti*

---

[269] Prenosi ga Muslim 18/70.

Dedždžal... *(pa je pomenuo taj hadis i rekao) pa će Allah, dželle šanuhu, poslati Isa'a sina Merjeminog, alejhisselam, sličnog Urvetu ibnu Mes'udu, radijallahu anhu, - pa će on naći Dedždžala i ubiti ga.*

Iza toga će ljudi provesti sedam godina bez neprijateljstava i svađe među njima. Zatim će Allah, dželle šanuhu, poslati hladni vjetar iz pravca Sirije koji će usmrtiti svakog na Zemlji u čijem srcu bude i najmanji dio dobra - ili imana - pa čak kada bi neko bio unutar brda (stijene) taj vjetar bi tamo ušao da mu uzme dušu." (sahih)[270]

Iz prethodnih hadisa se zaključuje da će ovaj vjetar doći poslije Isaovog, alejhisselam, silaska, njegovog ubijanja Dedždžala i poslije uništenja naroda Je'džudž i Me'džudž.

Također će to biti poslije izlaska Sunca sa zapada, te poslije pojavljivanja velike životinje - dabbeta i poslije ostalih velikih predznaka Sudnjeg dana. Znači da će se ovaj vjetar pojaviti sasvim blizu Kijametskog časa.[271]

Također, u jednom od prethodnih hadisa je pomenuto da će se ovaj vjetar pojaviti iz pravca Sirije, ali se u narednom hadisu Ebi Hurejre, radijallahu anhu, kaže da će on doći iz pravca Jemena.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista će Allah, dželle šanuhu, poslati vjetar iz pravca Jemena, koji će biti nježniji od svile i taj vjetar neće ostaviti nikoga, u čijem srcu ima i najmanji dio imana, a da mu ne uzme dušu."* (sahih)[272]

Kontradiktornost između ova dva hadisa se isključuje na slijedeći način:

- moguće je da će to biti dva vjetra, jedan iz pravca Sirije a drugi iz pravca Jemena,

---

270 Prenosi ga Muslim 18/75.

271 Pogledati Fejdul-Kadir 6/417.

272 Prenosi ga Muslim 2/132.

- a moguće je da će vjetar početi puhati iz jednog od dva pomenuta mjesta, pa kad stigne do drugog mjesta počeće se širiti kod njega, a Allah, dželle šanuhu, najbolje zna.[273]

57. RUŠENJE KABE I SKRNAVLJENJE MEKKANSKOG HAREMA

Od predznaka Sudnjeg dana je da će mekkanski harem biti oskrnavljen i to od strane tadašnjih muslimana, pa kad oni to (sebi) dozvole zadesiće ih propast. Zatim će doći jedan čovjek iz Habeša (današnje Etiopije) koji će se zvati Zu-suvjekatejni[274] pa će srušiti Kabu, kamen po kamen, uzeće njen ukras i svući će njenu čohu (prekrivač). To će se desiti pred Kijamet, kada na Zemlji ne bude nikoga ko će zikriti i govoriti: "Allah, Allah, pa zbog toga Kaba više neće biti ni sagrađena, kao što je to najavljeno u sahih hadisima:

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kabu će srušiti Zu-suvejkatejni iz Habeša, uzeće njen ukras i skinuti njen pokrivač. Kao da ga sada gledam: ćelavac, iskrivljenih zglobova, ruši je udarcima svog krampa i trnokopa."* (sahih)[275]

Ibnu Abbas, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kao da sada gledam u njega: crn, krivih nogu, ruši je (Kabu) kamen po kamen."* (sahih)[276]

Nekoliko puta se dešavalo da Kaba bude oštećena ili zbog rata, ili poplavom, ili požarom i sl. a najgore ju je zadesilo kada su Karamiti[277] 317.h. napali hadžije na dan uoči Arefata, ubijajući ih i

---

[273] Pogledati En-Nevevijev komentar Muslima 2/132.

[274] To u prijevodu znači: čovjek sa kratkim nogicama.

[275] Prenosi ga Ahmed.

[276] Prenosi ga El-Buhari 3/460 i Ahmed.

[277] Frakcija iz Kufe koja je dio Batinija.

otimajući njihove imetke u mekkanskom haremu i oko njega. Tom su prilikom srušili kupolu iznad Zem-zem vode, izvalili kabenska vrata, strgali njen pokrivač i izvadili Crni kamen kojeg su odnijeli sa sobom u svoju zemlju i vratili ga tek nakon dvadeset i dvije godine.[278]

Poslije svakog oštećenja Kaba je popravljana, jer je trebala kao kibla muslimanima, a kad se desi ovo predkijametsko rušenje onda se neće više ni popravljati jer neće biti nikoga ko će Allaha, dželle šanuhu, obožavati i kibla neće ni trebati.

58. BJEŽANJE S VJEROM U PLANINSKE VRHOVE OD TEŠKIH ISKUŠENJA

Mustafa Šelebi u svojoj knjizi "Sahihu ešratis-sa'a" je ovo naveo kao poseban predznak Sudnjeg dana, mada bi se mogao svrstati u dvanaesti predznak koji smo spomenuli a to je: Pojavljivanje iskušenja.

Ebu Se'id El-Hudri, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Samo što nije nastupilo vrijeme kada će muslimanu najbolji imetak biti stado ovaca sa kojim će se on penjati po planinskim vrhovima, tražeći (kišu) pašnjake i bježeći sa svojom vjerom od iskušenja."* (sahih)[279]

Nema sumnje da je najvrijednije što čovjek posjeduje njegova vjera, i u vjeri mu je spas u svim situacijama i sreća na obadva svijeta, pa je zbog toga iskušenje i nesreća u vjeri najteže i najopasnije iskušenje, jer su sva druga iskušenja lakše podnošljiva.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je često u dovi učio: *"Dragi Allahu, Ti ne daj da naša nesreća (iskušenje) bude u*

---

[278] Pogledati fusnotu Ešratus-sa'a od Jusufa El-Vabila str. 234.

[279] Prenosi ga El-Buhari 13/40. Malik 2/970. Ebu Davud (4267) i En-Nesai 8/123.

našoj vjeri i ne dozvoli da nam dunjaluk bude najvažniji..." (sahih)[280]

Iz ovog hadisa se zaključuje da je dozvoljeno osamljivanje pa čak i preporučivo onome ko se boji za svoju vjeru od iskušenja ili grijeha. Međutim, za onoga ko se ne boji da će pasti u iskušenje ili grijeh bolje je da živi sa ljudima, da širi vjeru, poziva na dobro i odvraća od zla.

59. ZAJEDNIČKO NEPRIJATELJSTVO KAFIRSKIH ZEMALJA PROTIV ISLAMSKOG UMMETA

Od predznaka Sudnjeg dana koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najavio je otvoreno neprijateljstvo i zajednički napad svih neprijatelja Islama - kako sa istoka tako i sa zapada - na islamske zemlje sa ciljem uništavanja svakog traga snage i otpora kod muslimana, da bi nakon toga slobodno mogli iskorištavati dobra koja se nalaze kod islamskog svijeta.

Sevban, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Navaliće na vas nevjernički narodi kao što gladni navale na svoju tepsiju.*

- Je li zbog toga što će nas tada biti malo? - upita neko od ashaba.

- Nije, vas će tada biti mnogo, ali ćete vi biti kao pjena koju nosi poplava. Allah, dželle šanuhu, će iz srca vaših neprijatelja ukloniti strah prema vama, a u vaša srca će ubaciti "vehen."

- A šta je to "vehen", Allahov Poslaniče - upitaše.

- Ljubav prema dunjaluku i strah od smrti - odgovori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem." (sahih)[281]

---

[280] Prenosi ga Et-Tirmizi (3497) i Hakim 1/528.

[281] Prenose ga Ebu Davud (4297) i Ahmed. Pogledati Silsile sahiha (908).

Kada pogledamo historiju događaja kroz koje je prošao islamski ummet, vidimo da se ovo već nekoliko puta desilo: kroz krstaške ratove, napad Tatara na islamske zemlje (kao što smo to pomenuli u 16-om i 17-om predznaku), zajednička urota i učešće svih kafirskih zemalja u rušenju hilafeta, te njihova podjela islamske imovine i tome slično.

Međutim, danas vidimo mnogo jasniju sliku tog njihovog neprijateljstva i zajedničkog uništavanja muslimana i svega što posjeduju. Sve to ukazuje da odavno postoji plan za iskorištavanje naših dobara i ponižavanje muslimana. Razlozi koji su nas doveli u ovakvo stanje su pomenuti i u hadisu, nije zbog toga što nas je malo, nego zbog toga što smo se predali dunjaluku, zavoljeli ga a napustili džihad i zbog toga nas se naši neprijatelji više ne boje. Također, kada pogledamo stanje u islamskom svijetu, vidimo razjedinjenost, neslogu, svađu pa čak i međusobne ratove. Mi muslimani vrlo lako nasjedamo i padamo u klopke koje nam postavljaju naši neprijatelji.

Molimo Allaha, dželle šanuhu, da islamski ummet objedini, povrati hilafet, tako da muslimani ponovo budu sposobni da brane sebe a i sve druge kojima se zulum nanosi. (amin!)

60. IZBJEGAVANJE IMAMETA (PREDVOĐENJA DŽEMA'ATA) OD STRANE KLANJAČA

Od ružnih predznaka Sudnjeg dana je da će se ljudi u džamijama nećkati da iko od njih bude imam (hodža) pa će svako gurati drugoga izbjegavajući da on bude imam.
Sellameta bintu El-Hurr prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Zaista je od predznaka Sudnjeg dana da*

će ljudi u džamijama jedan drugoga gurati da bude imam nemajući nekog sposobnog da im klanja." (daif)[282]

U drugom hadisu se kaže:

"Doći će vrijeme pa će ljudi stojati po sat vremena ne nalazeći nikoga da im bude hodža." (daif)[283]

Kao što sam napomenuo, ovi hadisi su slabi (daif) ali je činjenica da se ovo što se spominje u njima, već ostvarilo, pa često prisustvujemo prilikama gdje se ljudi nećkaju da predvode džemat, ponekad zbog neznanja a ponekad i zbog nekih drugih razloga.

61. UČAČI KUR'ANA A GRIJEŠNICI I KLANJAČI NEZNALICE

Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Pred kraj dunjaluka biće klanjača (koji obožavaju Allaha, dželle šanuhu) neznalica i učača Kur'ana a griješnika." (daif)[284]

Kurtubi poslije navođenja ovog slabog hadisa kaže: "Da, slab je lanac prenosilaca, ali mu je značenje ispravno i to se uveliko ostvarilo."

Mekhul kaže: "Doći će vrijeme pa će učenjaci biti gori (smrdljiviji) od magareće lešine."[285]

Muaz ibnu Džebel, radijallahu anhu, kaže:

"Nestaće Kur'ana u grudima ljudi kao što se odijelo pohaba, ostari i izdere, pa će ljudi učiti Kur'an, ne nalazeći pri tome nikakvu slast ni uživanje...."[286]

---

[282] Prenosi ga Ebu Davud 2/289 (577).

[283] Prenosi ga Ibnu Madže i Ahmed.

[284] Prenosi ga Ebu Nuajm. Pogledati "Et-Tezkire" od Kurtubija str. 718.

[285] Pogledati "Et-Tezkire" str. 718.

[286] Pogledati isto djelo.

OBRIJANI UČAČI KUR'ANA[287]

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Zaista će u mom ummetu biti ljudi koji će se brijati, učiće Kur'an a to njihovo učenje neće prelaziti njihova grla,[288] napuštaće vjeru (brzo i lahko) poput strijele kada se iz luka odapne, to su najgora stvorenja." (sahih)[289]

Ebu Se'id, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Biće u mom ummetu razmimoilaženja i nesporazuma. Biće ljudi koji će znati dobro govoriti a loše će raditi, učiće Kur'an, a on neće prelaziti njihovu ključnu kost. Napuštaće vjeru lahko poput strijele kada se odapne i neće se vratiti sve dok se strijela ne vrati u svoj luk.[290] To su najgora stvorenja. Blago onome ko ih bude ubijao ili oni njega ubiju. Oni pozivaju Allahovoj knjizi (Kur'anu) a po njoj ne rade. Ko se bude protiv njih borio Allahu je bliži od ostalih. Ti odmetnici će se poznavati po tome što će biti obrijani."[291] (sahih)[292]

---

[287]Ovo se može razumjeti da su potpuno ošišani, tj. obrijanih glava.

[288].Znači: neće dopirati do srca, nego će se učenje svoditi samo na glas. Ili znač da se to njihovo učenje neće dizati i neće biti primljeno kod Allaha, džele šanuhu (Avnul-Ma'bud 13/111).

[289]Prenose ga Ahmed i Muslim. Pogledati Muhtesarur-risale str. 45.

[290]Dakle, neće se nikada vratiti u vjeru.

[291]U "Avnul-Ma'budu" se kaže da će biti potpuno (na ćelavo) ošišani (13/112).

[292]Prenosi ga Ebu Davud 13/111, El-Hakim i drugi.

MELODIČNO UČENJE KUR'ANA BEZ RAZMIŠLJANJA O ZNAČENJU AJETA

Abis El-Gifari, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Požurite sa dobrim djelima prije nego se desi šest stvari (događaja):*

- *vladavine glupaka,*
- *mnoštva policije (zulumćara),*
- *prekidanja rodbinskih veza,*
- *prodavanja vlasti,*
- *mnoštva nepotrebnog ubijanja,*
- *skupine mladića koji će od učenja Kur'ana praviti ceremoniju glasova. Oni će za imama (hodžu) postavljati čovjeka koji je niti najučeniji niti je onaj koji nabolje poznaje fikhske propise, biraće ga samo zato da im lijepo i melodično uči."* (sahih)[293]

Onaj ko se u ovom vremenu bude čvrsto držao svoje ispravne vjere biće kao onaj koji na svom dlanu drži žeravicu i imaće nagradu kao pedesetorica ashaba.

Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Doći će vrijeme u kojem će onaj koji se bude strpljivo pridržavao svoje vjere biti kao čovjek koji u svojoj ruci drži žeravicu."* (sahih)[294]

Ibnu Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Doći će iza vas vrijeme strpljivosti i ko se tada bude čvrsto držao svoje vjere imaće sevab kao pedeset šehida."* (sahih)[295]

---

293 Prenose ga El-Buhari, Ahmed i Et-Taberani. Pogledati Silsile sahiha (979), Sahihul-dami'issagir (2809) i Muhtesarur-risale str. 48.

294 Prenose ga Ahmed i Ibnu Hibban. Pogledati Silsile sahiha. (957)

295 Prenosi ga Et-Taberani. Pogledati Silsile sahiha (494) i Sahihuldžami'issagir (2234).

62. NESTANAK SKRUŠENOSTI U NAMAZU

Huzejfe ibnul-Jemani, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Prvo što ćete od svoje vjere izgubiti je skrušenost u namazu, a poslednje što ćete napustiti je namaz. Zaista će se čvorovi Islama razvezivati čvor po čvor, čak će doći vrijeme pa će žene u vrijeme menstruacije klanjati."* (sahih)[296]

Šeddad ibnu Evs, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Prvo što će biti od ljudi uzeto je skrušenost u namazu."* (sahih)[297]

Ovo se uveliko ostvarilo pa vidimo da se ljudi u namazu ne ponašaju skrušeno kao da ne stoje pred Tvorcem svih svjetova.

Jednom prilikom je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je vidio čovjeka da u namazu gladi bradu, pa je rekao: *"Što se tiče ovoga, da mu je srce skrušeno bile bi i ruke,"* (ili slično ovome).

Ubade ibnus-Samit, radijallahu anhu, kaže: "Prvo što će od ljudi biti uzeto jeste skrušenost, i uskoro će nastupiti vrijeme da kada uđeš u džamiju nećeš moći naći skrušenog klanjača." (hasen)[298]

63. ČOVJEKOVA ZADIVLJENOST SVOJIM MIŠLJENJEM

Ovo je, također, jedna pojava koju, na žalost, sve češće i češće viđamo. Ljudi se dive svom sopstvenom mišljenju i stavu i nisu u stanju da prime ničije drugo mišljenje, nego su čak u stanju, ako treba i fizički - a ne samo jezikom - da uporno brane

---

[296] Dakle, toliko će se nepoznavanje vjerskih propisa raširiti da se ni osnovne stvari neće poznavati.

[297] Prenosi ga Et-Taberani. Pogledati Et-tergib vet-terhib i Muhtesarur-risale str.37.

[298] Prenosi ga Et-Tirmizi 7/413.

svoje pogrešno mišljenje, jer nisu spremni da svom bratu kažu: "U pravu si, hvala ti," i tome slično. Ti ljudi kao da nikad nisu čuli poznatu izreku imama Šafije - rahimehullah - koji kaže: "Nikada nisam raspravljao s čovjekom a da nisam poželio da istina (jače mišljenje) izađe iz njegovih usta."

Omer, radijallahu anhu, kaže: "Ono čega se za vas najviše bojim je: škrtost kojoj se pokorava, strast i hirovi koji se slijede i čovjekova zadivljenost svojim mišljenjem, a ovo zadnje je najopasnije."[299]

Huzejfe, radijallahu anhu, kaže: "Ono čega se za vas najviše bojim je da dadnete prednost onome što smatrate nad onim što uistinu znate, pa da zalutate, a to i ne osjetite."[300]

Neka nas Allah, dželle šanuhu, zaštiti od svih ovih iskušenja. (amin)

64. HALIFA KOJI ĆE MNOGO DIJELITI

Ebu Se'id, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Pojaviće se pred kraj dunjaluka halifa (vladar) koji će svakom neizmjerno mnogo davati."*[301]

65. UBISTVO VOĐE I MEĐUSOBNA BORBA

Huzejfe, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, neće nastupiti Sudnji dan dok ne ubijete svoga vođu (imama), ne budete međusobno ratovali i dok vlast i imetak ne naslijede oni najgori od vas."* (hasen)[302]

---

[299] Pogledati Musannef od Ibnu Ebi Šejbe 15/171.

[300] Ibnu Ebi Šejbe 15/171.

[301] Prenosi ga El-Hakim 4/454 i Ibnu Ebi Šejbe 15/196.

[302] Prenosi ga Et-Tirmizi 6/391.

66. VAŽNI POSLOVI I ODLUKE U RUKAMA ŽENA

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kada vaši emiri budu najbolji među vama, a vaši namjesnici i starješine najvelikodušniji od vas, i kada vaše probleme i poslove budete uz zajedničku konsultaciju (šura) rješavali, tada vam je bolje da budete (živite) na Zemlji. A kada vaši emiri budu najgori među vama, a vaši bogataši budu najškrtiji, i vaši poslovi budu prepušteni vašim ženama, onda vam je bolje biti pod zemljom nego na zemlji." (sahih)[303]

Mislim da za ovaj hadis nije potreban nikakav komentar.

Ima još nekoliko malih predznaka Sudnjeg dana koji su spomenuti u daif (slabim) hadisima, pa ćemo ih ovako skupa napomenuti, bez posebnih rednih brojeva, pogotovo zbog toga što su se neki već i ostvarili; a samo njihovo ostvarivanje ukazuje na ispravnost tih hadisa.[304]

OHOLOST (UZDIZANJE) GRIJEŠNIKA U DŽAMIJAMA

Huzejfe, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Od predznaka Sudnjeg dana je da će se griješnici oholiti i uzdizati u džamijama, te da će zli ljudi nadvladati dobre ljude."*[305]

---

303 Prenosi ga Malik u Muvetta'u i Ibnul-Kesir u El-Fiten. Pogledati Muhtesarur-risale str.46.

304 Pogledaj "Ithaful-džema'a" 1/12.

305 Pogledati Et-Tezkire str. 728.

U drugom hadisu, u kojem sa spominju predznaci Sudnjeg dana, se kaže: *"... I kada griješnici počnu galamiti u džamijama..."*[306]

Danas vidimo da u pojedinim džamijama griješnici, ili bolje rečeno oni koji nemaju nikakve veze sa Islamom i sa džamijom, hoće da kreiraju Islam, biraju sebi hodžu koji njima odgovara, koji je griješnik i lopov kao i oni ili čak gori od njih. Ali neka znaju takvi da je Allah, dželle šanuhu, Taj koji je postavio principe naše vjere Islama a nije to prepustio svakom da kreira po svom ćeifu i prohtjevu.

VELIKI STOMACI

Pridavaće se velika pažnja jedenju i redanju mnogih vrsta hrane, kao što je to u nekim hadisima pomenuto. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže, opisujući ljude koji će kasnije doći: *".....i na njima će se zapažati debljina."*[307]

Evo još nekoliko predznaka pomenutih u jednom drugom hadisu:

Huzejfe, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Na blizinu Sudnjeg dana ukazuju sedamdeset i dvije stvari:*

- *kada vidite da su ljudi zapostavili namaz...,*
- *kada budu prodavali svoju vjeru za dunjaluk...,*
- *kada bude puno razvedenih brakova...,*
- *kada se počnu graditi visoke minbere...,*
- *kada se srca pokvare...,*
- *kada se počne puno zaklinjati Allahom, dželle šanuhu, i kada čovjek bude svjedočio bez da se to traži od njega...,*

---

306 Pogledati Et-Tezkire str.733.

307 Prenose ga El-Buhari, Muslim i Ahmed. Pogledaj "Ithaful-džema'a" 2/51

- kada se islamske nauke budu proučavale, ali ne iz vjerskih razloga...,

- kada se dunjaluk bude postizao ahiretskim poslovima...,

- kada se ljudi budu ponosili zulumom...,

- kada se vlast bude prodavala..."[308]

Alija, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kada moj ummet počne raditi petnaest stvari zaslužiće kaznu!*

- A koje su to stvari Allahov Poslaniče? - upita neko.

- kada se ratni plijen bude davao samo nekim ljudima, a ne svima koji ga zaslužuju,

- kada se povjerene stvari budu smatrale kao ratni plijen,

- kada se davanje zekata bude smatralo kao porez,

- kada se čovjek bude pokoravao svojoj ženi, a bude neposlušan svojoj majci,

- kada čovjek bude postupao fino sa svojim kolegama, a ružno se ophodio prema svome ocu,

- kada se u džamijama bude galamilo (glasno govorilo),

- kada pretpostavljeni u narodu bude najgori među njima,

- kada čovjeku bude ukazivano gostoprimstvo iz straha od njegova zla,

- kada se počne piti alkohol i oblačiti svila,

- kada se počne slušati muzika i pjevačice,

- kada posljednji iz ovog ummeta budu proklinjali one prve, onda iščekujte crveni vjetar, propadanje u zemlju ili pretvaranje u životinjske likove." (daif)[309]

I na kraju pominjanja malih predznaka Sudnjeg dana želio bih samo da navedem govor Huzejfe, radijallahu anhu, kada je upitan:

---

308 Pogledati Et-Tezkire str.733.

309 Prenosi ga Et-Tirmizi 6/454 (2307). Pogledati Džamiul-usul 10/410 (7925).

koje je iskušenje najteže? "Kada budeš imao priliku da biraš: dobro ili zlo, pa ne budeš znao koje od to dvoje da slijediš."[310]

Dragi Allahu, samo Tebi pripada zahvala na početku i na kraju i neka je salavat na Tvog Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Allahu naš Ti učini da naša djela i poslovi budu rađeni samo u Tvoje ime i primi ih od nas.

Učini nas, Dragi Allahu, od onih koji će uzeti pouku iz ovih pomenutih predznaka.

Pomozi nam da se za Sudnji dan što bolje pripremimo, otkloni od nas sva ružna svojstva, smiluj se nama, našim roditeljima, ostaloj rodbini i svima onima koji su nas pretekli u vjerovanju a zaštiti nas od svih vrsta iskušenja. (amin)

Rijad 1994.g.

[310] Ibnu Ebi Šejbe 15/171.

SADRŽAJ

طبع على نفقة حجاج دولة

الإمارات العربية المتحدة لعام ١٤١٥هـ

DONACIJA HADŽIJA IZ IMARATA, 1415. H.G.